

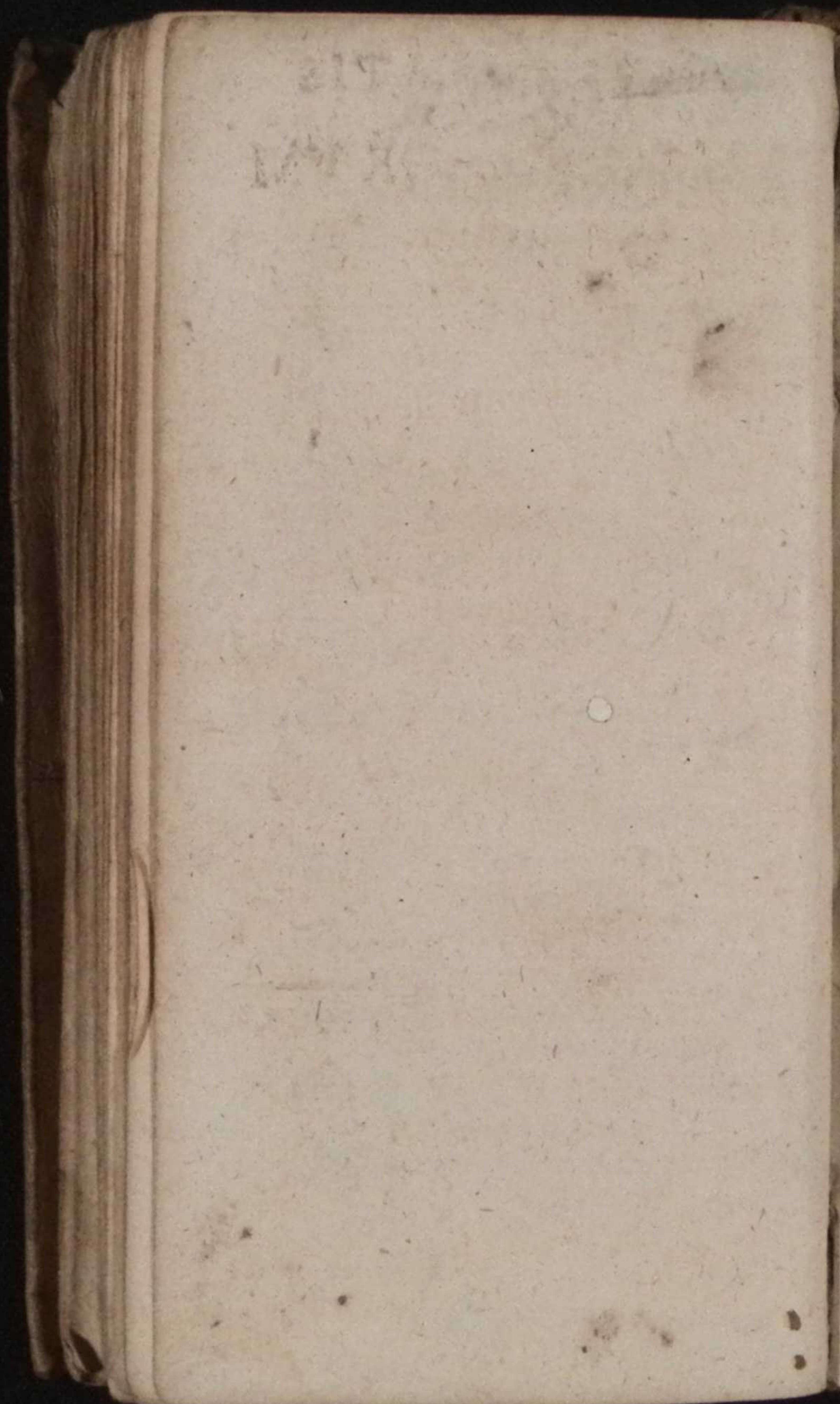
l. h. 57.

20

Methodus
Methodus

Methodus

Methodus
Methodus

3
HIPPOCRATIS
COI
APHORISMORVM
SECTIONES VII.

NICOLAO LEONICENO
VICENTINO

Interprete.

Accessit OCTAVA
ex

ANT. MVSÆE BRASAVOLI
Commentarijs.

Cum gemino Indice.

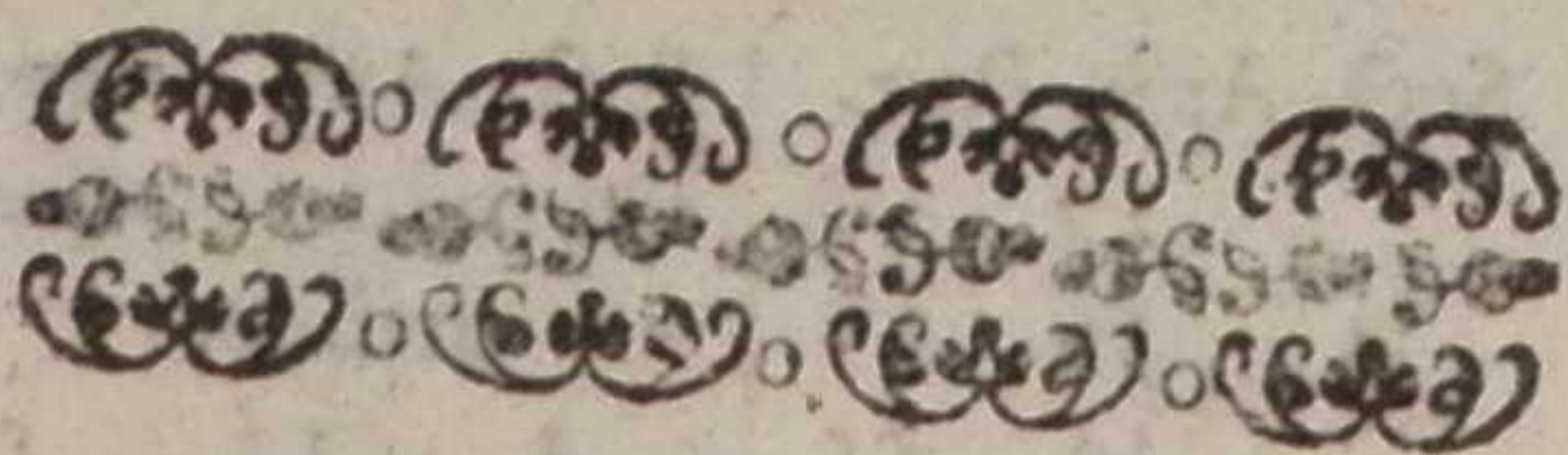
Item

PROGNOSTICORVM
LIBRI III.

PATAVII. AN. MDCXXXVIII.

Impensis ac Typis Pauli Frambotti
Superiorum Permissu.

INDEX APHORISMORVM

Quæ ad Febres pertinent.

Sect.	Aph.	Pag.	Sect.	Aph.	Pag.
De Tertianæ.			De Febre Acuta.		
3	21	24	1	14	5
4	43	35	2	19	12
	59	38		23	ib.
De Quartana.			3	7	20
2	25	13		9	21
3	31	27		11	ib.
5	71	56	4	37	34
De Quotidiana.				66	39
3	17	23	5	65	54
4	63	38	6	54	65
De Causone.			7	1	67
3	21	24	De Febril. lōgis		
4	54	37	2	25	13
	58	38		28	ib.
6	26	61	3	16	23
			a	2	27

Sect. Aph. Pag.

27 26

4 36 34

44 35

51 37

53 ib.

5 65 37

De Febre Quotidiana.

3 21 24

4 43 35

46 36

47 ib.

48 ib.

49 ib.

50 37

56 ib.

7 67 76

76 78

77 ib.

De Febre Intermitte.

1 11 4

12 5

2 30 33

43 35

59 38

63 ib.

Sect. Aph. Pag.

De sudore in Febribus.

1 12 5

4 36 34

37 ib.

56 37

De Rigore in Febribus.

4 29 33

46 36

58 38

63 ib.

De Convulsione in Febribus.

2 26 13

57 38

66 39

67 ib.

68 ib.

5 71 56

De reliquis Symptomatib.

Febrium.

2 28 13

4 27 32

31 33

34 ib.

Sect. Aph. Pag.

35 34

44 35

47 36

48 ib.

49 ib.

50 37

51 ib.

52

53

54

55 ib.

60 38

61

62

63 ib.

65 39

66

67

68

69 ib.

73 40

5 56 52

Sect. Aph. Pag.

65 54

6 26 61

44 63

50 64

51 ib.

54 65

7 32 70

38 72

44 ib.

54 72

69 73

De Victu febricitantium.

I II 4

14 5

16 6

19 7

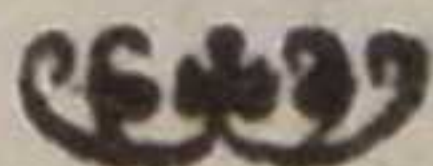
4 17 31

27 32

5 65 54

6 3 57

7 69 76

a 3

Apho-

Aphorismi ad Morbos Particulares
spectantes ordine à Rasi in
9. ad Almanforem
observa-
to.

Sect. Aph. Pag.	Sect. Aph. Pag.
De Dolore Ca- pitis.	De Melancholia.
3 14 22	3 20 24
17 23	22 25
23 25	4 9 29
70 40	6 11 58
22 47	11 60
28 48	23 ib.
61 54	56 65
69 55	7 5 67
6 10 58	De Phrenitide.
51 64	3 30 27
7 14 68	4 72 40
De Lethargo.	7 7 68
3 30 27	De Desipientia.
De Apoplexia.	6 53 65
2 42 16	7 5 67
3 16 23	7 68
23 25	9 ib.
38 27	10 ib.
6 57 65	14 ib.
7 60 75	18 69
	25 70
	De

Sect. Aph. Pag.
De Delirio.

2 2 9

De Morbo Co-
mitiali.

2 45 17

3 16 23

20 24

22 25

29 27

5 7 44

De Affectibus
Nervorum, &
primò de Con-
vulsione.

2 26 10

3 25 26

4 16 30

57 38

66 39

67 ib.

68 ib.

5 1 43

2

3

4

5 ib.

21 46

Sect. Aph. Pag.

22 ib.

25 48

57 53

66 55

71 56

6 39 62

56 65

7 9 68

10

13 ib.

18 69

26 70

De Stupore.

7 14 68

41 72

De Affectibus
Oculorum.

3 12 21

14 22

17 23

31 27

4 49 36

52 37

6 31 61

52 65

7 3 67

48 75

De

Sect. Aph. Pag.
De Affectibus
Aurium.

3	5	20
	17	23
	21	24
	24	25
	31	27
4	38	34
	49	36
	60	38
6	10	58
De Affectibus		
Narium.		
2	40	16
2	13	22
	14	ib.
	30	24
	27	26
	31	27
4	25	32
	27	ib.
	49	33
	60	38
	74	40
5	33	49
	60	53
6	2	57

Sect. Aph. Pag.
De Sternutatio-
ne.

5	35	49
6	13	59
7	53	74
De Affectibus		
Oris, & Lin- guæ.		
3	21	24
	24	25
6	32	61
7	41	72
De Affectibus		
Dentium.		
3	25	26
4	53	37
5	69	55
De Affectibus		
Gingivarum, & Labiorum.		
3	2	19
4	49	36
De Affectibus		
Gutturis.		
2	43	16
3	16	23
		20

Sect. Aph. Pag.

20 24

22 25

4 34 33

35 34

5 10 44

6 37 62

7 51 73

De Affectibus
Pectoris, & Pul-
monis, & primò
de Anhelitu.

3 22 25

23 ib.

26 26

30 27

31 ib.

4 34 33

50 37

68 39

De Tussi.

2 40 16

3 5 20

13 22

20 24

24 25

31 27

4 54 37

Sect. Aph. Pag.

5 24 47

6 35 62

46 64

7 49 73

De Voce.

5 5 43

6 51 64

7 60 75

De Sputo san-
guinis,

3 29 27

4 25 32

5 13 45

6 10 58

7 15 69

De Pleuritide.

1 12 5

3 23 28

5 8 44

15 45

6 5 58

16 59

33 62

7 11 68

De Peripneu-
monia.

3 23 25

Sect. Aph. Pag.

	30	27
6	16	59
7	11	68
	12	ib.

De Empyemate.

5	8	44
	10	ib.
	15	45
	20	46
	66	55
6	41	63
7	20	69
	23	ib.
	39	72
	46	73

De Phthisi.

3	13	22
	22	25
	29	27
4	8	29
5	6	44
	11	45
	12	
	13	
	14	
	15	ib.
	65	54

Sect. Aph. Pag.

6	12	59
7	16	69

De Affectibus Cordis.

2	36	15
	41	16
4	17	31
	65	39
5	57	53
6	18	59
7	8	68

De Affectibus Mammarum.

5	37	49
	38	ib.
	39	50
	40	ib.
	50	51
	53	52
	54	ib.

De Affectibus Ventriculi.

1	2	1
	15	6
4	65	39
6	7	58
	18	59

Sect. Aph. Pag.

7 23 69

56 74

De Siti.

2 11 10

4 19 31

48 36

54 37

5 27 48

65 54

De Vomitu.

1 2 1

3 21 24

24 25

4 4 29

6

7

8 ib.

12 30

13 ib.

17 31

18 ib.

22 32

25 ib.

32 49

35 59

3 67

8 68

Sect. Aph Pag.

10 ib.

38 72

74 78

De Singultu.

5 3 43

4 ib.

58 53

6 13 59

39 62

7 3 67

10 68

17 69

43 82

De Affectibus
Hypochondrio-
rum.

4 64 39

73 40

5 65 54

6 40 69

De Affectibus
Hepatis.

5 59 53

6 18 59

42 63

7 17 69

47 73

54

Sect. Aph. Pag.

54 74

57 ib.

De Hydrope.

3 22 25

4 11 29

6 8 58

14 59

27 61

35 62

7 3 67

41 72

57 74

De Ictericitia.

4 62 38

64 39

9 73 56

6 42 61

De Affectibus

Splenis.

3 22 25

6 49 63

48 64

De Profluviis

Alui.

2 14 18

3 16 23

29 26

Sect. Aph. Pag.

30 27

4 21 31

22 32

23

24

26 ib.

28 33

3 12 45

14 ib.

34 49

66 55

6 3 57

15 59

16

17 ib.

32 61

34 62

48 64

52 ib.

7 3 67

24 69

30 70

31 ib.

79 70

80 16

32 79

De

ect. Aph. Pag.
De Lienteria .

4 12 30

6 1 57

43 63

7 80 78

De Iliaca passio
ne .

3 22 25

6 44 63

7 10 68

De Dolore Ven
tris .

1 2 1

4 11 29

66 39

6 9 58

7 16

7 23 69

27 70

40 72

De Affectibus
Ani .

3 30 27

4 25 32

6 11 58

12 59

21 60

Sect. Aph. Pag.
De Affectibus

Renum .

3 31 27

4 75 48

76 ib.

78 ib.

59 53

6 6 58

11 ib.

7 35 71

36

37 ib.

De Affectibus
Vesicae .

3 5 20

16 23

22 25

31 27

4 69 39

70 40

71

5 72

73

74 ib.

75 48

76

77

79

b 80

ATTENEC VENE
VENE

Sect. Aph. Pag.

	80	
	81	ib.
5	22	46
	69	55
6	6	58
	18	59
	44	63
7	32	70
	34	71
	35	ib.
	40	72
	50	73
	50	74

De Affectibus
Pudendorum.

3	21	24
5	22	46
	63	54
	64	ib.
6	19	60

De Affectibus
Vteri.

3	12	21
	14	22
	28	26
4	1	28
5	22	46
	28	48

Sect. Aph. Pag.

29	ib.
30	ib.
31	49
32	
33	
34	
35	
36	
37	
38	ib.
39	50
41	
42	
43	
44	ib.
45	51
46	
47	
48	
49	
50	ib.
51	52
52	
53	
54	
55	
56	ib.
57	53
58	

Sect.	Aph.	Pag.	Sect.	Aph.	Pag.
-------	------	------	-------	------	------

	58			31	33
--	----	--	--	----	----

	59			44	35
--	----	--	--	----	----

	60			45	36
--	----	--	--	----	----

	61			74	40
--	----	--	--	----	----

	62	ib.	5	25	48
--	----	-----	---	----	----

6	29	60		28	
---	----	----	--	----	--

7	28	70		29	
---	----	----	--	----	--

De Affectibus

Articulorum.

3	16	23		30	ib.
---	----	----	--	----	-----

	20	24		46	51
--	----	----	--	----	----

	31	ib.		49	ib.
--	----	-----	--	----	-----

4	20	31		55	52
---	----	----	--	----	----

	59	53
--	----	----

	60	ib.
--	----	-----

Aphorismi ad Morbos, qui Externi
dicuntur pertinentes, & ad
Chirurgiam maximè.

Sect.	Aph.	Pag.	Sect.	Aph.	Pag.
-------	------	------	-------	------	------

De Affectibus

Capillorum.

5	11	45	4	34	33
---	----	----	---	----	----

6	28	61		35	34
---	----	----	--	----	----

	34	62	5	25	48
--	----	----	---	----	----

De Pustulis.

6	20	24		56	52
---	----	----	--	----	----

6	31	61		67	55
---	----	----	--	----	----

De Tumorib.
præter naturam.

De Inflammatione.

b	2	8
---	---	---

Sect. Aph. Pag.

3 24 25

5 23 47

19 53

6 40 63

De Sphacelo, si-
ue Gangrena.

7 52 74

De Erysipelate.

5 23 47

43 50

6 25 60

7 19 69

20 ib.

De Herpete.

5 22 46

De Strumis.

3 26 26

De Cancro.

6 38 62

De Bubonibus.

4 55 37

De Tuberculis.

2 15 11

3 20 24

26 26

44 35

45 46

Sect. Aph. Pag.

82 42

7 8 68

59 75

De Verrucis.

3 26 26

De Vulneribus.

5 2 43

67 53

6 18 59

19 60

De Ulceribus.

3 20 24

21 25

24 ib.

4 75 41

5 20 46

21

22 ib.

23 47

66 55

6 4 57

8 58

45 63

7 22 69

De Fracturis

Ossium.

5 22 46

I N-

INDEX RERVM

IN APHORISMIS.

A

A Bortus causa	Pag. 51
A Abscessus in conualescentib.	33
Abscessus in febris	37
Abscissio ossis, nervi, aut cartilagi- nis	70
Abstinentia in accessionibus	4
Accessiones febrium eadem hora re- petentes quid significant	33
Accessionum incrementa morbi in- dicant	5
Acetabula	51
Acutorum morborum pronuncia- tiones parum tuta	13
Acuti morbi quando iudicentur	12
Acuti morbi eadem die purgandi	29
Acutorum morborum crisis	12
Adolescentum Victus	5
Adolescentum Morbi	27
Aestas verisimilis sudorifica	20
Aestive purgationes quales	29
Aestivi morbi	24
Aetates quamam, quibus tempori- bus benè, maleve habeant	ib.

<i>Afficiendi loci index est dolor an-</i>	
<i>recedens</i>	33
<i>Alimenti quantitas à tempore</i>	7
<i>Aluus in iuuentute humida, in se-</i>	
<i>nectute exsiccat</i>	12
<i>Alui profluvium soluit vomitus</i>	
<i>spontaneus</i>	59
<i>Alui humectatio in febris</i>	32
<i>Ambidextra mulier non est</i>	73
<i>Angina tumor</i>	62
<i>Angina correpto rubor pectoris</i>	
<i>quid</i>	73
<i>Angina pluuioso tempore fiunt</i>	23
<i>Angina mutatio</i>	44
<i>Anni tempora indicant accessiones</i>	
<i>& constitutiones morbi</i>	5
<i>Apoplexia fortis insolubilis</i>	16
<i>Appetitia à morbo quid significet</i>	10
<i>Aqua leuissima qua</i>	13
<i>Aquilonia tempestatis incōmoda</i>	23
<i>Ardentis Febris tremores quomodo</i>	
<i>soluantur</i>	61
<i>Arenosa urina quid indicent</i>	41
<i>Ars longa</i>	1
<i>Articulorū abscessus ob lassitudinē</i>	33
<i>Articulorum dolores ex febris</i>	
<i>longis</i>	76
<i>Athletarum habitus qualis</i>	1
<i>Austri incommoda</i>	20

An-

Autumnus morbos acutissimos af-
fert. 21

Autumnus pluviosus, & australis
post astatem contrariam qualis. 22

Autumnus tabidis malus. 21

Autumnus aquilonius & siccus post
astatem contrariam qualis. 22

Autumnales morbi qui. 25

Autumnales morbi quando expe-
ctandi. B 20

B Albi ab alui profluvio maxi-
mè capiuntur. 61

Bibendi appetitus nocturnus quid
significet. 48

Bilis nigra signa. 32

Bilis atra exiens quid significet. ib,

Biliofa deiectiones surditate sanan-
tur. 33

Bilis vomitus quando superueniat. 64

Biliofa subsidentia quid significant. 71

Bubones in febribus quales 37

Bulle subsistentes in urinis quid si-
gnificent 71

C

C Occitatem quæ significant. 74

Calidum quibus utile sit,
quibus noceat. 45

Calidum quid efficiat 46

Calor iuuentutis, & pueritie qualis. 5

b 4 Ca-

Calore innato abundantes qui	ib.
Calor in corpore quid portendat.	34
Calor innatus hieme plurimum est.	6
Calculus morbus proprius puerorū.	26
Caluis magna varices non fiunt.	62
Calui non fiunt eunuchi	61
Cancris occulti non curandi	62
Canis tempore purgatio qualis.	29
Capillorum mictus unde	41
Capillati qui fiant	61
Capitis ictus ante obstupescentiam.	68
Capitis dolor	40. 54. 58
Capitis gravitatem quæ inducunt	48
Carnosi quando, & quō purgandi	29
Caro livida quid indicet	67
Caruncula in urina quod indicent	41
Cerebri præcisi notæ	64
Cerebrum sphace attingit	74
Cerebrum discissum, lethale	59
Cerebrum cōcussum mutos reddit	75
Cartilaginis discissæ effectus	60
Cibi fastidium in longa dysenteria	57
Cibi fastidium in morbo diuturno	68
Cibus nimis morbificus	11
Cibus hyeme copiosior exhibendus	7
Cibo impleri difficilius, quàm potu	10
Cibum appetentes, vel non appe- tētes in principijs morborū, quo- modo se habeant in fine	14

Cibo, et quiete humectantur corpora	30
Cibi inappetentia quid significet	31
Cibo pluri uti corpora quomodo cognoscamus	35. 36
Cibus quomodo utilitatem, aut noxam pariat	76
Cicatrices quibus fieri debeant	63
Circuitus in febris quid indicet	4
Colli peruersio lethalis	34
Collo tumor superueniens anginam soluit	62
Colores deiectionum quales	31
Comitialis morbi mutatio	44
Conceptus signa	50. 53
Conceptionis maris, aut feminae nota	51
Conceptum impediencia	ib.
Conceptionis mulieris quo dignoscatur	53
Conceptus quibus denegetur, et permittatur	54
Concocta euacuanda	7
Consueti labores tolerabiliore	17
Constitutiones anni quae bona, aut mala	23
Contraria contrariorum remedia	12
Conualescentium abscessus	33
Convulsio à profluvio sanguinis mala	68
Convulsio ex elleboro lethalis	49
Convulsio ex vulnere lethalis	ib.
Convulsio ex superflua purgat. mala	ib.
	b 5 Con-

Conuulsioni febris superueniens me-	
lior est, quam contra	13
Conuulsio ex somno, mala	39
Conuulsionis causa	62
Cōuulsio in acutis febribus, mala	39
Conuulsionis presagium	39.68.69
Conuulsio mensstruis superueniens	
qualis	53
Cōuulsione sanātur quartana capiti	56
Conuulsio ebrietati superueniens	43
Cor discissum lethale	59
Corpora impura nō sunt nutriēda	10
Corpora extenuata quō nutriendi. ib.	
Corpora purganda fluida facito	10
Corpora benē se habentia difficilē	
ferunt purgationes.	15
Corpora febricantium quomodo tra-	
ctanda	13
Corporis magnitudo, aut paruitas	
qualis	18
Corporis mutationes quid denotēt	78
Corporib. humidis quid cōueniat	75
Corruptionem quid sequatur	78
Crassi gracilibus citiūs pereunt	16
Crescentia corpora quae	5
Crassitudo quae mala pariat	51
Criticorum dietum ratio	12
Crisis tempore quiescendum	7
Crisim nox praecedens gravis	11

Cutis squalor in morituris 56

D

Deficiens animo sine causa manifesta repente moritur 16

Deiectionum consideratio 7.31.33.68

69.77.

Delirium 9.37

Deiū beneficio quid prænoscatur 37

Dentitionis accidentia 26

Desipientia 65.68

Diaria febris ex bubone tutior 37

Diarrhœa 59.70

Dierum criticorum ratio 12

Difficultas spirandi in continua febre lethalis 37

Difficultatem urine quid iuuet 62

Distentione capiti quō iudicentur 46

Doloris magnitudo consideranda 58

Dolor alterum obscurat 17

Dolores non sentire delirium adesse, indicio est 10

Dolores oculorum quid soluat 61

Dolor ventris 29.58

Dolores supra sepeum transversum quomodo sanandi 31

Dolori capitis quid profit 58

Dolor circa ilium febre sanatur 63

Dysenteria 32.57.64.67.69.79

Dysuria quo sanetur presidio 63.73

b 6 El

E

E lleboro purgandi quomodo tra-	
ctandi	31
Elleborus in sanis est periculosus, &	
quare	ib.
Elleborus convulsionem inducit	43
Empyema	45. 61. 73
Error in victu	3
Erysipelas	47. 60
Epileptici pueri quando sanentur	17
Euacuatio rectè instituta quæ	2
Euacuatio immodica periculosa	ib.
Euacuationes nō multitudine sunt	
estimandæ	7
Euacuandū usque ad animi deli-	
quium quando	ib.
Euacuanda quomodo ducenda	8
Excretiones in febribus quales	35. 77
Excrementorum mutationes quid	
efficiant	11
Excretiones considerandæ in fau-	
cium morbis	ib.
Excretiones celeriter fiunt in celeri	
nutritione	12
Excrementa spumosa in diarrhœa	
qualia	70
Exsolutiones	16
Experimentum periculosum	1
Extenuationes quomodo restaurandæ	10
Ex-	

Exteriora frigida quid portendant 36

Extremis morbis extrema remedia 3

Extremarū partiū frigus quid 67.70

F

Fames utilis corporibus humi-
dis 75

Famem vini potio soluit 12

Fames siccāt 78

Famescentibus labor malus 11

Fastidium cibi in morbis 68

Febris diaria ex bubone non mala 37

Febricitantium victus 6

Febris senum qualis ib.

Febris superueniens conuulsionis

bonum 13

Fluxui muliebri superueniens con-

uulsio malum 53

Fecunda mulieres quā 54

Frigidi incommoda 46.47

Frigus partium extremarum in

febris lethale 36

Frigus partium extremarum in

morbis acutis 67

Furores vere adueniunt 24

G

Geminos gerentis abortus 50

Gibbi ex asthmate, aut tussi 64

Gracilium purgatio 29

Grauidarum purgatio 28.48

Gra-

Grauida sectio vena nocet	49
Grauida alui fluor obest	ib.
Grauida acutus morbus lethalis	48
Grauidis os uteri clauditur	52
Grauidarum febres	ib.
Grauidarum menstrua	53
Grauedines senum	16

H

H Abitus athletarum	2
H Hamorrhoides	58
Hepatis dolori febris adueniens bonum	74
Hepar aqua plenum	ib.
Horror à sudore non bonum	67
Hydropis solutio	59
Hydropi sicco obnoxij	29
Hydropicorum ulcera	58
Hydropicis tussis superueniens	62
Hieme per inferiora purgandum	29
Hypochondria suspensa murmurant	40
Hypochondriorum dolores sine inflammatione febre superueniente solvuntur	63

I

I Cterici non sunt ventosi	56
I ctericia febre superueniens	39
Icterus cum hepatis duritie	63
Ieiunium qui facile ferant	5
Ileos	63
Ilium suspensa murmurantia	40

<i>Loca conferentia eligenda</i>	7
<i>Longi morbi signa</i>	34. 35
<i>Lumbrici quando eueniant</i>	26

M

M <i>Agnitudo corporis quibus utilis</i>	18
<i>Mammæ solidae gravidarum</i>	52
<i>Mania solutio</i>	60
<i>Mares in dextro uteri latere concipiuntur</i>	51
<i>Medicamenta purgantia sanos debilitant</i>	15
<i>Medicationes circa canem difficiles</i>	29
<i>Medicamentum scopi</i>	28
<i>Medicari in valde acutis eadem die</i>	29
<i>Melancholia</i>	32. 58. 60
<i>Menstrua</i>	49
<i>Mentis constantia in morbis</i>	14
<i>Mentis alienatio</i>	67
<i>Morbi extremi</i>	3
<i>Morbi alij ad alia tempora melius aut peius habent</i>	19
<i>Morbus peracutus</i>	3
<i>Morbus minus periculosus</i>	15
<i>Mouendum in principio morbi</i>	14
<i>Mutus ex ebrietate</i>	43
<i>Mutus ex dolore capitis</i>	64
<i>Mutationes in toto corpore</i>	67

Mu-

Idium dolores sine inflammatione febre solvuntur.	63
Inanitio vasorum	2
Incrementa circuituum	5
Indices, & intercidentes dies qui,	13
Infantium morbi	25
Insania soluitur varicibus, aut ha- morrhoidibus	60
Intestinorum vulnus lethale	59
Intestinorū difficultas ab atra bile,	2
Iuuenum morbi	27

L

L Aborantem quies sanat	17
L Labores extremi	3
Lac mulieris qua nec grauida est, nec peperit	50
Lac quibus congruat, aut noceat	54
Lachryma non spontanea.	37
Lassitudo	10.17.33
Laterum dolores	25
Lentor dentium in febre	37
Lethargus	27
Leuitas intestinorū, seu liēteria	30.57
Lienes magni autumnno fiunt	25
Lienosi	63
Linamentum	51
Lippitudinis solutio	19
Lippitudines quando fiunt	21
Linor carnis	67

Lo-

Mutationes temporum morbos pa-
riunt 19

Mutationes repentina periculosa 18

N

N *Ares humidiores* 57

Natura egri considerata 2

Nimium omne natura inimicum 18

Nephritidi hemorrhoides superue-
niunt 58

Nubecula rubra in urinis crisis in-
dicium 40

Nutrientia velociter 12

O

O *Ccasio preceps* 1

Oculorum dolores que sol-
uant 61

Oculorum suspensiones in dormien-
tibus considerata 64

Ossis exutio 69

Ossis abscessus 78

Oscitatio 75

P

P *Artem affectam indicant su-*
dor, calor, aut frigus 34

Peripneumonice alui profluvium suc-
cedens malum 56

Peruersiones partium in febre conti-
nua mala 36

Phlebotomia tempus 64

Phre-

Phrenitis ex pulmonis inflāmat.	68
Phthisis	69
Pituita inter ventriculum, & se- ptum transversum	74
Pleuritidem, & peripneumoniam cōsequentia	59
Pluviosa tempestatis morbi	23
Podagra eunuchi non laborant	61
Podagra mulier non laborat	ib.
Podagrīci dolores quando infestēs	65
Potu facilius implemur, quā cibo	10
Predictiones in Acutis parum tutae	12
Profluvium sanguinis ex ulcere	69
Pubertatis morbi	26
Puerorum podagra	61
Puerorum morbi	25
Pulmonis inflammatio	68
Purgandum in principio acutorum	8
Purganda sunt in superioribus mor- bis superiora	31
Purgationem nimiam comitantia	43
Purgationis per inferiora signa	31
Purgandi tempus	64
Pus dum fit, dolores & febres acci- dunt	17
Pustula lata	58

Q Valitas purgationum	1
Q Qualitas victus	6

Qua 7-

Quantitas euacuationis quomodo estimanda	7
Quartanarij non capiuntur conuul- sionibus	56
Quartana aestiva, autumnales	38
Quae, & quando medicanda	7
Quies lassitudinem aufert	17

R

R Aucedines in senibus non con- coquuntur	16
Reficiendum aegrorum modus	10
Reliquae morborum recidivas fa- ciunt	11
Remedia extrema extremis morbis optima	3
Remissio & intentio symptomatum sine ratione	15
Renum, & vesicae vitia	58
Repletio curatur euacuatione, & contra	12
Refrigerationes à parte posteriore magis fiunt	56
Refrigerata quae excalefacienda	46
Regius morbus	38 56
Remedia non temere mutanda	18
Rigor	33. 36. 38
Ructus acidus in lienteria	57
Ruptiones quomodo solvantur	60

S anguinis è naribus fluor in muliere	49
Sanguinis mictio	41
Sanguinis vomitus	72
Sanguinis in ventrem effusio	60
Sanguis in mammis collectus quid noceat	50
Sanguinem supra ferri malum	32
Satietas, & fames immodica	9
Secundarum provocatio	51
Sedimenta urinarum farinacea	70
Sedimenta biliosa	71
Sedimenta diuulsa, seu distantia	ib.
Senum victus	5
Senum febres	6
Senes minus agrotant, quam iuvenes	16
Senum morbi	27
Siccitates temporum febres excitant	20
Siccitates imbribus sunt salubriores	23
Singultus à vomitu	67
Singultus causa	68
Singultus ex nimia purgatione	43. 72
Singultus in hepatis inflammatione	69
Singultus ex fluxu sanguinis	43
Singultui superueniens sternutatio	39
Si-	

Sitim somnus sedat	42
Sitis in purgatione	31
Somnus delirium sedans	9
Sonus, & vigilia immodica, mala. ib.	
Somni per hiemem longissimi	6
Spinae dolores	71
Spiritus offendens in febris	39
Spuma patientis pulmonis signum	45
Spuma generatio	16
Sputum sanguinis, & puris	69
Sputum sanguinis spumose	45
Sterilitatis cognitio	61
Sternutamenti cause	74
Stillicidium urine	53
Stillicidium urine soluit vena sectio	73
Strangulatio	34
Stupor lingue, aut alterius partis	72
Suauitas cibi salubris	15
Sudor frigidus in febris	34
Sudor multus calidus, & frigidus	76
Sudores in febris qui boni	34
Sudor particularis in morbo quid	34
Suffocatio	16
Suffocatio ab utero leuatur sternu- tatione	49
Suffitus aromatum	48
Suppurationis terminus	72
Suppuratio a ventris dolore	60. 69
Suppuratio ex Pleuritide	44. 45
Sub-	

Suppuratorum vltio, & sectio	73
Suppuratio hepatis	ib.
Suppurati, quibus pus vniuersum effluxerit, moriuntur	61
Surditatis solutio in febris	38
Surditas sistit biliosas deiectiones	33
Suscepta iudicio non sunt mutanda, etiamsi euentus non respondeat	18
Suspiria luctuosa in acutis mala	65
Symptomata in principio, & fine le- uiora sunt	14

T

T Abes quibus ataribus fiat	44
Tabis mortalis signa	45
Tabi alui profluvium superueniens lethale	ib.
Tabidi purgandi per inferiora	29
Tabidis lac conuenit	55
Tabidis autumnus malus	28
Temporibus suam temperiem ser- uantibus qui morbi fiant	ib.
Tenuis grauida	50
Tertianae exquisitae terminus, & circuitus	38
Tonsillae	26
Tormina	29
Tremor in ardente febre	61
Tuberculi introrsum eruptio	68
Tubercula in fistula urinaria	42

Tu-

Tumores in ulceribus	55
Tumores molles & crudē	ib.
Tusses sicca in febris	37
Tussis hydropi superueniens	62.73
Turgentes humores	7.28

V

V Acuatio	2.12.18
Varix	60.62
Vena secanda vere	64.74
Ventris dolores	58.69
Ventres hyeme, & vere calidissimi	6
Ventriculi aestus in febre quid	39
Ventosi seu flatuosi	40
Ver saluberrimum	21
Verni morbi	24
Vertigo	23.31
Vesica affectus	59.77
Vistus exquisitus in sanis periculosus.	3
Victus extremē tenuissimus mor- bis peracutis conuenit	ib.
Victus modus	5
Victus tenuis in morbis longis peri- culosus	3
Victus in flatu conueniens	4
Victu tenui egri leduntur	3
Victus humidus febrientibus cōfere	6
Vigilia senum propriè	27
Vigilias sequitur conuulsio, & desi- pientia	69

Vi-

<i>Vinum famem tollit</i>	12
<i>Viri ad generandum cur inhabiles</i>	54
<i>Vita brevis</i>	7
<i>Ulcerata annua</i>	63
<i>Ulceribus frigidum mordax</i>	46
<i>Ulcerata in hydropicis non facile sanantur</i>	58
<i>Vomentes facile vel difficile quomodo purgandi</i>	29
<i>Vomitibus sanguinis mulieris</i>	49
<i>Vomitibus in ileo</i>	68
<i>Vomitibus sanguinis</i>	72
<i>Urina grumosa, & crassa</i>	39
<i>Urina iumentorum similes</i>	40
<i>Urina multa</i>	42
<i>Urinae albe, & perspicue</i>	40
<i>Urina sanguinea, & squamosa</i>	41
<i>Uteri durities</i>	52
<i>Vulnera non coalescentia</i>	60
<i>Vulnus interiorum partium</i>	59
<i>Vulnera prava</i>	55
<i>Vulnera circum glabra</i>	57

EMENDA SIC EMENDA.

Pag. 66. LX. lege LIX.

Pag. 76. LIX. rubor. lege, robur.

APHO.

APHORISMORVM HIPPOCRATIS

SECTIO I.

NICOLAO LEONICENO

Vicentino interprete.

A P H O R. I.

Ita brevis, ars longa,
occasio præceps, ex-
perimentum pericu-
losum, iudicium dif-
ficile. Nec solum se-
ipsum præstare oportet
oportuna facientem, sed &
ægrum, & assidentes, & exteriora.

I I

In perturbationibus ventris, & vo-
mitibus * spontaneis, si talia purgē-

B

ur

E Aphoris. Hipp. Sect. 1.

rur qualia purgari oportet, confert,
& leuiter ferunt; sin minus, contra.
Sic & vasorum inanitio, si talis fiat
qualis fieri debet, confert, & bene
tolerant; sin minus, contra. Inspi-
cere itaque oportet & regionem, &
tempus, & ætatem, & morbos, in
quibus conueniat, aut non.

III.

Habitus exercitatorum, qui ad
summum bonitatis attingunt, peri-
culosi, si in extremo constiterint.
neque enim possunt in eodem per-
manere, neque quiescere. Cum
verò non quiescant, neque possint
proficere in melius, reliquum est
igitur vt decidant in deterius. His de
causis bonum habitum statim solue-
re expedit, vt corpus rursus nutrir
incipiat. Neque compressiones ad
extremum ducendæ. periculosum
enim. Sed qualis natura fuerit eius
qui debet perferre, ad hoc ducere cõ-
uenit. Sic & euacuationes quæ ad
extremum deducunt, periculosæ, &
rursus, refectiones, cum extremæ
fuerint, periculosæ.

Victus

IIII.

Victus tenuis, atque exquisitus, in morbis quidem longis semper, in acutis verò, in quibus non conuenit, periculosus. Et rursus, qui ad extremum deuenit tenuitatis, grauis est. Nam & repletiones, quæ ad extremum deueniunt, graues sunt.

V.

In tenui victu ægri delinquant, quo fit, vt magis lædatur. Quicūque enim error cōmittitur magnus, maior in hoc fit, quàm in paulò pleniori victu. propterea etiā sanis periculosus existit valde exquisitus victus, & constitutus, quoniam errores grauius ferunt. Ob hoc igitur tenuis victus, atque admodum exquisitus, eo qui sit paulò plenior, magis, periculosus.

VI.

Extremis morbis, extrema exquisitè remedia optima sunt.

VII.

Vbi igitur morbus peracutus est, statim extremos habet labores, & extremè tenuissimo victu vtendum est.

B

2

Vbi

4 Aphorif. Hipp. Sect. I.

Vbi verò non, sed pleniorẽ victum contingit adhibere, tantum cibi indulgendum est, quanto morbus extremis est mollior.

VIII.

Quando morbus in suo vigore constiterit, tunc victu tenuissimo utendum est.

IX.

Coniectari autem oportet, an æger cum victu sufficiat perdurare, donec morbus consistat, & nunquid prius ille deficiat, nec possit cum victu perdurare, vel morbus ante deficiat, atque hebetescat.

X.

Quibus igitur statim morbus consistit, his statim tenuis victus adhibendus est; quibus verò posterius debet consistere, his & ipso consistendi tempore, & parum ante illud cibus subtrahendus; prius verò vberius agendum, ut æger sufficiat.

XI.

In accessionibus abstinere oportet, nam cibum dare, notum est, & quibus per circuitum fiunt accessiones

nes

Aphorif. Hipp. Sect. I.

nes in ipsa accessione abstinere oportet.

x i i.

Accessiones verò, & constitutiones morbi indicabunt, & anni tempora, & circuituum successiva incrementa, siue quotidie, siue alternis diebus, siue per maiora interualla fiant. Sed & ex his quæ mox apparent, iudicia sumuntur, quemadmodum in morbo laterali, si circa initia statim sputum appareat, morbum breuiat; si verò postea appareat, producit. Et vrinæ, & alui excrementa, & sudores, quæcunque apparuerint, vel bonam morborum iudicationem, vel malam, vel breues, aut longos fore morbos ostendunt.

x i i i.

Senes facillimè ieiunium ferunt, secundo loco qui ætatem consistentem habent, minùs adolèscèntes, omnium minimè pueri, præsertim qui inter ipsos sunt viridiores.

x i i i i.

Qui crescunt, plurimū habent calidi iunati, plurimo igitur egent ali-

3 *Aphorif. Hipp. Sect. I.*

mento, alioquin corpus absumitur. Senibus verò parum calidi innati inest, paucis propterea fomitibus egēt, quia à multis extinguuntur. Hanc etiam ob causam febres senibus non similiter acutæ fiunt frigidum enim eorum corpus.

XV.

Ventres Hyeme, & Vere natura calidissimi sunt, & somni longissimi, quare per ea tempora alimenta copiosiora sunt exhibenda. Et enim tunc calor innatus plurimus est, unde & pluribus egent alimentis. indicio sunt ætates, & athletæ.

XVI.

Victus humidus febricitantibus omnibus confert, maximè verò pueris, & aliis, qui tali victu uti consueverunt.

XVII.

Et quibus semel, aut bis, & quibus plurane, an pauciora; & particulatim oporteat offerre, cōsiderandum. Condonandum autem aliquid tempori, & regioni, & ætati, & consuetudini.

Æsta-

XVII I.

Æstate, & Autumno cibos difficilimè ferunt; hyeme, facilimè. Secundum locum Ver habet.

XIX.

His qui per circuitus, accessiones habent, nihil dare oportet, neque cogere, sed subtrahere adiectioni ante iudicationes.

XX.

Quæ iudicantur, & iudicata sunt integrè, neque mouere, neque nouare aliquid, siue medicamentis, siue aliter irritando sed sinere.

XXI.

Quæ ducere oportet, quò maximè natura vergit per loca conferentia, eò ducere conuenit.

XXII.

Concocta medicari, atque mouere, non cruda, neque in principijs, modò non turgent; plurima verò non turgent.

XXIII.

Deiectiones, non multitudine sũc æstimandæ, sed si talia deiciantur qualia conueniunt, & ægri facilè to-

8 *Aphoris. Hipp. Sect. I.*
lerant. Atque vbi vsque ad animi de-
fectionem expedit ducere, facien-
dum, si æger possit tolerare.

xxiiii.

In acutis passionibus raro, & in
principijs medicinis purgātibus vti,
& hoc cum præmeditatione facien-
dum.

xxv.

Si qualia oportet purgari, pur-
gentur, confert, & facile ferunt: si
contra, difficulter.

APHORISMORVM
HIPPOCHRATIS

SECTIO II.

APHOR. I.

IN quo morbo somnus laborem
facit, mortale: si verò iuuat, nō
mortale.

II.

Vbi somnus delirium sedat, bo-
num.

III.

Somnus, atque vigilia, vtraque si
modum exceſſerint, malum.

IIII.

Non fatietas, non fames, neque
aliud quicquam, quod modum natu-
ræ exceſſerit, bonum.

B

s

Spon-

v.

Spontaneæ lassitudines, morbos prænunciant.

v i.

Quicumque dolentes parte aliqua corporis, omninò dolorem non sentiunt, his mens ægrotat.

v i i.

Quæ longo tempore extenuantur corpora, lentè reficere oportet; quæ verò breui, breuiter.

v i i i.

Si à morbo cibum assumens quis non coroboratur, pluri alimento corpus vti significatur. quod si non assumente cibum hoc accadat, scire oportet quod indiget euacuatione.

i x.

Corpora cum quispiam purgare voluerit, oportet fluida facere.

x.

Non pura corpora quantò plus hauries, tantò magis lædes.

x i.

Facilius est impleri potu, quàm cibo.

Quæ

x i i.

Quæ relinquuntur in morbis post iudicationem, recidivas facere consueverunt.

x i i i.

Quibuscunque crisis, id est iudicatio fit, his nox grauis ante accessionem. Quæ verò sublequitur, magna ex parte leuior existit.

x i i i i.

In profluuiis alui, mutationes excrementorum iuuant, nisi ad mala mutatio fiat.

x v.

Vbi fauces ægrotant, aut tubercula nascuntur in corpore, excretiones inspicere oportet. Nam si biliosa fuerint, corpus vnà egrotat, si verò similes sanis, tutum est corpus nutrire.

x v i.

Vbi fames, laborandum non est.

x v i i.

Vbi cibus præter naturam plus ingestus est, hic morbum facit: ostendit autem sanatio.

XVII I.

Eorum quæ vniuersim, & veloci-
ter nutriunt, veloces quoque fiunt
excretiones.

XIX.

Acutorum morborum non om-
ninò sunt certæ prænuntiationes, aut
salutis aut mortis.

XX.

Quibus iuuenibus adhuc alius
humecta est, his senescentibus ex-
siccat. Quibus vero iuuenibus
adhuc alius sicca est, his senescenti-
bus humectatur.

XXI.

Famem thorex (id est, vini po-
tio) soluit.

XXII.

Quicunque morbi ex repletionem
fiunt, curat euacuatio. Et quicun-
que ex euacuatione, repletio, & alio-
rum contrarietas.

XXIII.

Acuti morbi in quatuordecim
diebus iudicantur.

XXIV.

Septenorum, quartus est index.

Alte.

Alterius septimanæ octauus principi-
pium . Est autem & vndecimus
contemplabilis . Ipse enim quartus
est alterius septimanæ . Rursus ve-
rò, & decimus septimus contempla-
bilis ; ipse si quidem quartus est à
quartodecimo : septimus verò, ab
vndecimo .

xxv.

Æstiuæ quartanæ magna ex par-
te breues : Autumnales, longæ, &
maximè quæ hiemem attingunt.

xxvi.

Febrem conuulsioni superuenire
melius est, quàm febrì conuulsio-
nem.

xxvii.

His qui non ex ratione leuius se
habent, non oportet fidere ; neque
multum formidare mala, quæ præ-
ter rationem eueniunt . Plurima
enim talia stabilia non sunt, neque
multum durare & permanere con-
sueuere.

xxviii.

Febricitantium non omninò leui-
ter, permanere corpus, & nihil mi-
nui,

nui, vel etiam plus, quam ratio postulatur, contabescere, malum. hoc enim morbi longitudinem; hoc verò imbecillitatem significat.

xxix.

Quum morbi inchoant, si quid mouendum videtur, moue: quum verò consistunt, ac vigent, melius est quietem habere.

xxx.

Circa initia, & fines, omnia imbecilliora; quum verò consistunt, fortiora.

xxxi.

Eius qui ex ægritudine benè cibatur, nihil proficere corpus, malum.

xxxii.

Omnes ferè, qui malè se habent circa initia, benè cibati, neque quicquam proficientes, circa finem rursus cibum non appetunt: qui verò circa initia cibum valdè non appetunt, postea benè appetentes, ij melius euadunt.

xxxiii.

In quouis morbo mente constare,
&

& benè se habere ad illa quæ offe-
runtur, bonum; contrarium verò
malum.

xxxiii.

In morbis minùs periclitantur,
quorum naturæ, aut ætati, aut ha-
bitui, aut tempori magis congruit
morbus, quàm quibus secundum ni-
hil istorum congruit.

xxxv.

In quouis morbo partes, ad um-
bilicum, & inum ventrem attinen-
tes, crassitudinem habere melius est;
multum vero extenuari, & contabe-
scere prauum. Sed hoc quoque ad
inferiores purgationes, periculosum.

xxxvi.

Qui salubritatem corporis habet,
cum per medicamenta purgantur,
cito exsoluntur, & qui prauo vtun-
tur cibo.

xxxvii.

Qui bene se habent corpore, dif-
ficulter ferunt medicationes.

xxxviii.

Parum deterior potus, & cibus,
suauior autem, melioribus quidem,
sed

sed minus suauibus, est præferendus.

xxxix.

Senes iuuenibus magna ex parte ægrotant minus. Qui vero morbi ipsis accidunt longi, maxima ex parte comitantur ad mortem.

xL.

Rauedines, & grauedines in ualde senibus coctionem non admittunt.

xLj.

Qui frequenter, ac fortiter absque causa manifesta exoluuntur, de repente moriuntur.

xLij.

Soluere Apoplexiam quidem forem impossibile: debilem uerò, non facile.

xLij.

Qui strangulantur, ac dissoluantur, nondum uero mortui sunt, non referuntur quibus spuma circa os fuerit.

xLij.

Qui natura admodum crassi sunt citius intereunt, quàm qui graciles.

Qui-

x L v.

Quicunque iuvenes morbo comitiali laborant, mutatione maxime ætatis, & temporum, & locorum & uictuum quoque liberantur.

x L v j.

Duobus doloribus simul non eodem locum infestantibus, uehementior alterum obscurat.

x L v i j.

Dum pus conficitur, dolores, ac febres accidunt magis, quam iam confecto.

z L v i i j.

In omni corporis motu ubi laborare cœperit, quies statim lassitudinem aufert.

x L i x.

Qui consueti solitos labores ferre, etsi fuerint imbecilles, & senes, non consuetis, fortibus, atque iuuenibus facilius ferunt.

L.

Quæ ex longo tempore consueta sunt, etsi deteriora sunt, insuetis minus molestare solent. Oportet igitur ad insueta permutari.

Plu-

L I.

Plurimum atque repente euacuare, uel replere, calefacere, uel refrigerare, siue quouis alio modo corpus mouere, periculosum: quoniam omne nimium est naturæ inimicum: sed quod paulatim fit, tutum est, tum aliàs, tum quum ab altero ad alterum transitus fit.

L I I.

Omnia secundum rationem facienti, si non succedat secundum rationem, non est transeundū ad aliud, stante eo quod à principio uisum est.

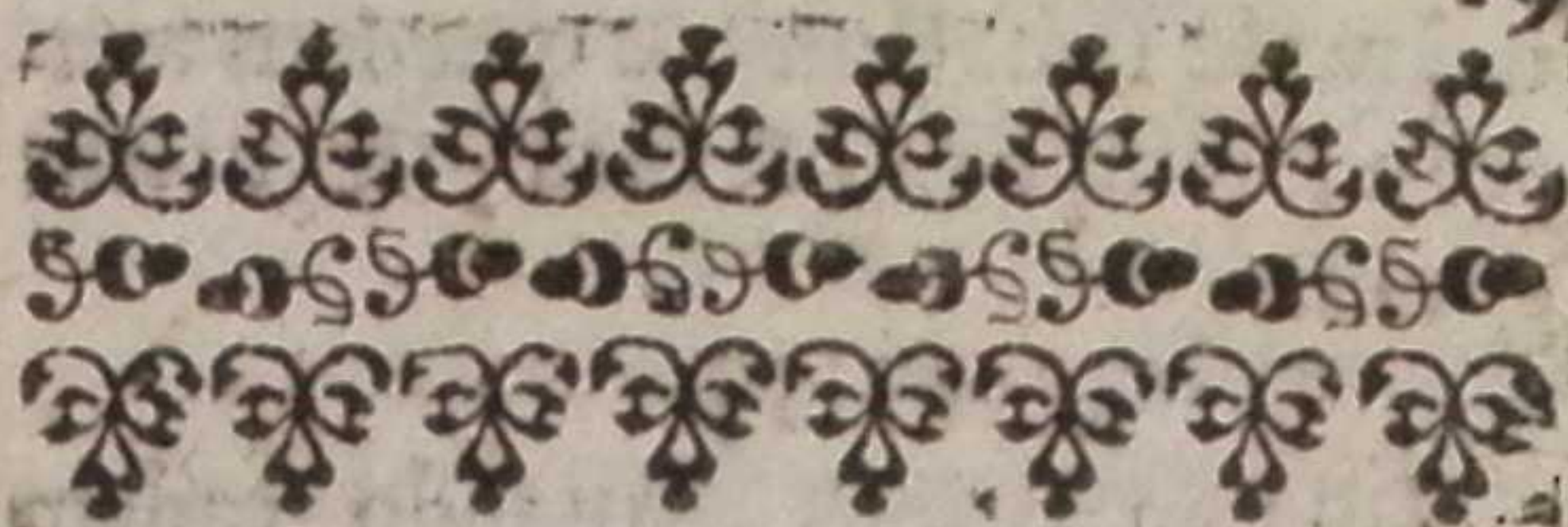
L I I I.

Quicumque aluos humidus habet, siquidem iuuenes fuerint, melius degunt his qui siccas habent. Ad senectam uerò deterius degunt: nam senescentibus magna ex parte exsiccantur.

L I I I I.

Magnitudo corporis iuuentē quidem, nec indecens, nec illiberabilis: senectæ uerò inutilis, & deterior paruitate.

APHO.

APHORISMORVM

HIPPOCRATIS

SECTIO III

APHOR. I.

Mutationes temporum potissimum pariunt morbos : & in quibusdam temporibus magnæ mutationes, aut frigoris, aut caloris, & alia pro ratione, eodem modo.

ij.

Naturarum, hæ quidem ad æstatem, hæ uerò ad hyemem benè, male se habent.

iiij.

Morbi quoque alij ad alia benè,
uel

20 *Aphorif. Hipp. Sect. II.*

uel malè se habent, & quædam æta-
tes ad tempora, & loca; & uictus
genera.

iiij.

In temporibus, quando eadem
die modò calor, modò frigus fit, au-
tumnales morbos expectare oportet.

v.

Austri auditum habetâtes, caligi-
nosi, caput grauantes, pigri, dissol-
uentes quando huiuscemodi tempe-
stas præualuerit, talia in morbis pa-
riuntur. At si Aquilonia fuerit, tuf-
ses, fauces, alui duræ, difficultates
urinae, horrores, costarum dolores,
& pectoris, quando hæc tempestas
præualuerit, talia in morbis expe-
ctare oportet.

vj.

Quando æstas fit Veri similis, su-
dores in febribus multos expectare
oportet.

vij.

In siccitatibus febres acutæ fiunt,
& si annus magna ex parte talis fue-
rit, qualem fecerit constitutionem,
tales

tales magna ex parte morbos oportet expectare.

viiij.

In constantibus temporibus quæ tempestiuè tempestiua redduntur, morbi constantes, & boni iudiciū sunt. In inconstantibus autem, inconstantes, & mali iudicii.

ix.

Autumno morbi acutissimi, atque exitiales, maxima ex parte. Ver autem saluberrimum, & minime exitiale.

x.

Autumnus tabidis malus.

xj.

De temporibus siquidem hiems fitca & Aquilonia fuerit, Ver autem pluuiosum, & australe, necesse est æstatē febres acutas fieri, & lippitudines, (Græci ophthalmias uocant) & intestinorum difficultates, præcipuè uerò mulieribus, & uiris qui natura sunt humidiores.

xij.

Si uerò hyems, australis, & pluuiosa, & serena fuerit, Ver autem sic-

ficcum, & Aquilonium, mulieres, quibus partus ad Ver inest, ex quacunque occasione abortiunt; quæ uerò parient, imbecillis, & morbidos, infantes pariunt, quare uel statim intereunt, uel tenues, & ualitudinarii uiuunt. Cæteris uerò mortalibus difficultates in testinorum, & lippitudines siccæ fiunt. Senioribus autem distillationes, quæ citò interiment.

xii j.

Si uerò æstas sicca fuerit, & Aquilonia, Autumnus uerò pluuiosus, & Australis, dolores capitis ad hyemem fiunt, & tussis, rauedines, atque grauedines, quibusdam autem & tabes.

xiii j.

Si uerò Aquilonius, & ficcus his qui naturam habent humidiorum & mulieribus conferet. reliquis autem erunt lippitudines siccæ, & febres acutæ, & grauedines, nonnullis uerò & atræ biles.

xv.

Ex animi autem constitutionibus
quid

Aphorif. Hip. Sect. 111. 23

quid in totum dixerim, siccitates
imbribus sunt salubriores, & minus
mortiferæ.

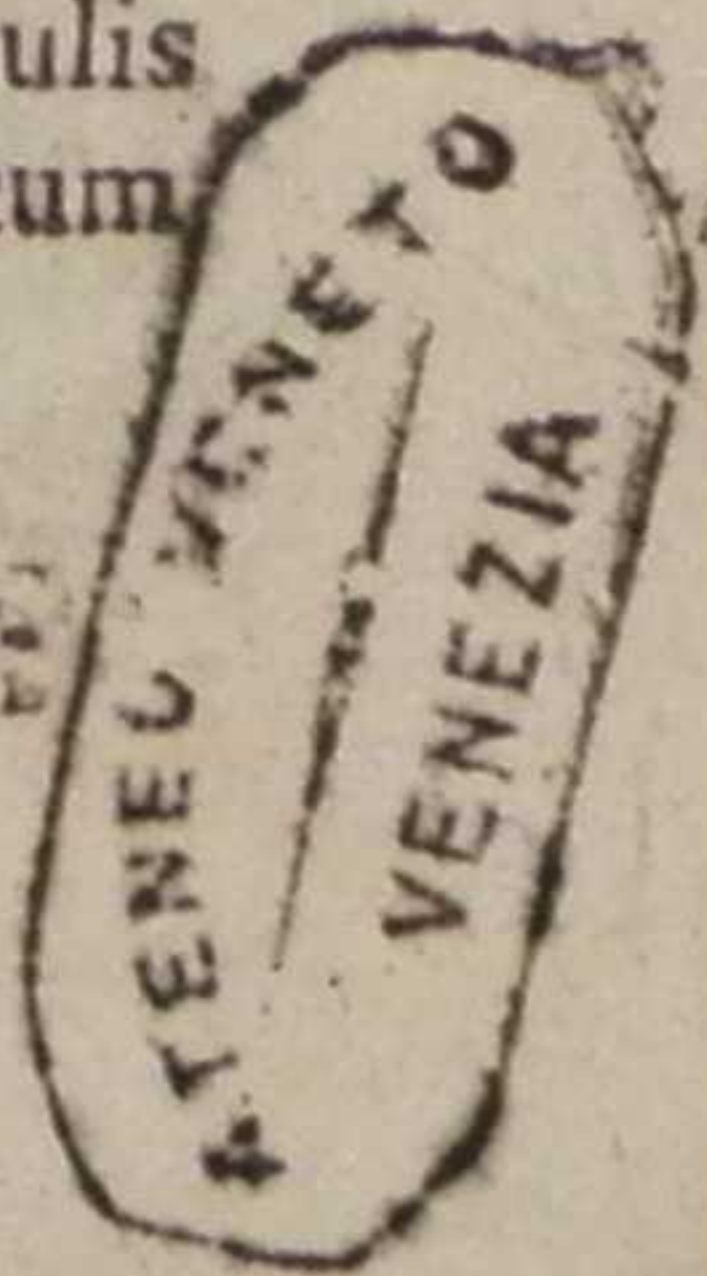
xv j.

Morbi in pluuiarum multitudine,
magna ex parte fiunt febres longæ,
alui profluvia, putredines, morbi
comitiales, & attoniti, quos apoplexias
Græci uocant, & angina. In siccitatibus
autem, tabitudines, lippitudines, articulorum
morbi, stillicidia urinæ, & difficultates
intestinorum.

xvi j.

Quotidianæ autem constitutiones
Aquiloniæ quidem corpora densant,
& benè firma, & benè mobilia,
coloratione, & melius audientia faciunt,
& aluos exsiccant, oculos mordent,
& si pectus dolor aliquis prius obsederit,
dolorem augent. Austrinæ dissoluunt
corpora, & humectant, auditum obtundunt,
capita aggrauant, & uertigines faciunt,
oculis atque corporibus difficilem motum
præstant, & aluos humectant.

Per

xviij.

Per tempora anni . Vere quidem ,
& prima æstate pueri , & qui hos se-
quuntur ætate , optimè degunt , &
fani sunt maximè . Æstate , uerò ,
& Autumno , usque ad aliquid senes .
Reliquum , & hieme , qui mediam
ætatem habent .

xix.

Morbi omnes , quidem in omni-
bus temporibus fiunt , quidam uerò
magis in quibusdam ipsorum , &
fiunt , & excitantur .

xx.

Vere etenim furores , & atræ bi-
les , & morbi comitiales , & proflu-
uia sanguinis , & angina , & graue-
dines , & raucedines , & lepræ , &
tusses , & impetigines , & vitiligines ,
& pustulæ ulcerosæ plurimæ , & tu-
bercula , & articulorum morbi .

xxj.

Æstate autem , nonnulli horum ,
& febres continuæ , & ardentes , &
tertianæ febres plurimæ , & quarta-
næ , & vomitus , & alui profluvia , &
lippitudines , & aurium dolores , &
oris

oris ulcerationis, & genitalium putredines, & sudamina.

XXII.

Autumno verò, & multi æstivi morbi fiunt, & febres quartanæ, & erraticæ, & lienes, & aquæ intercutem, & tabes, & stillicida urinae, & difficultates intestinorum, et leuitates intestinorum, et coxendicum dolores, et anginae, et anhelationes, (quas Græci asthmata vocant) ilei, morbi comitiales, furores, atræ biles.

XXIII.

Hyeme verò, morbi laterales, et pulmonis inflammationes, grauedines, atque raucedines, tussis, dolores pectoris, et laterum, atque lumborum, capitis dolores, vertigines, et apoplexiæ.

XXIV.

In ætatibus autem talia contingunt paruis, et nuper natis puerulis, oris ulcera (quæ Aphthæ vocantur) vomitus, tussis, vigiliæ, pauciores, vmbilici inflammationes, aurium humiditates.

In progressu verò quum iam dentire incipiunt, gingivarum pruriginēs, febres, convulsionēs, alia profuua, et maximè quum caninos edunt dentes, et his præsertim pueris, qui crassissimi sunt, et aluos duras habent.

Quum verò iam magis adoleuerint, tonsillæ, et vertebrae quæ in occipitis ad interiora luxationes, crebri anhelitus, (quos Græci asthmata vocant) calculi, lumbrici rotundi, ascarides, verruce, quas Græci acrochordonas vocant, satyriæ, stranguariæ strumæ, et alia tubercula, sed præcipue antedicta.

Grandioribus autem, et iam accedentibus ad pubertatem plurima ex his, et febres diurnæ magis, et ex naribus profluua sanguinis.

Plurimæ autem passiones puerulis iudicantur, nonnullæ quidem in quadraginta diebus, nonnullæ in septem

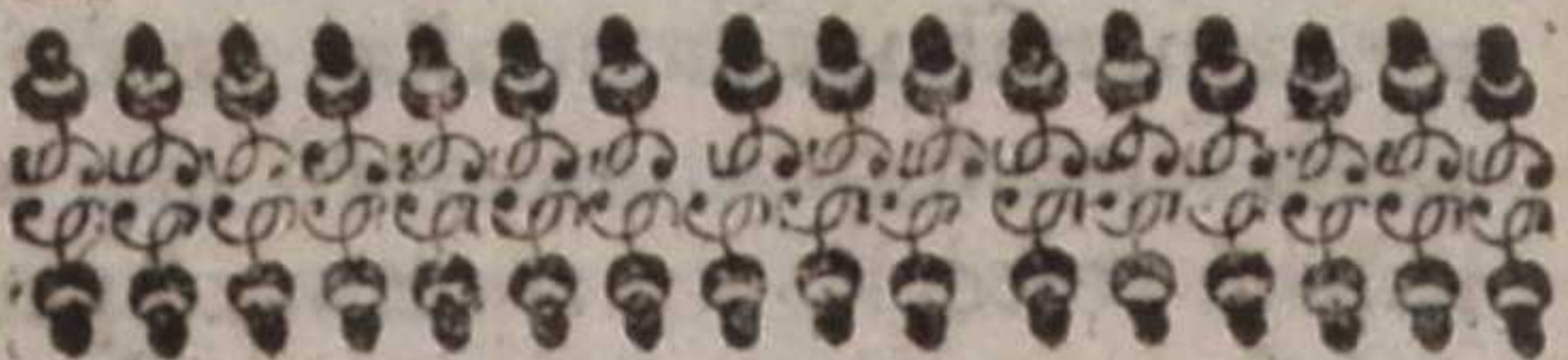
prem mensibus, nonnullæ verò in
annis septem, quædam verò iam ad
pubem accedentibus. quæ verò per-
manferint, nec in pubertate finie-
rant, puerulis, aut fæminis quum
menstrua erumpunt, consenescere
consueverunt.

XXIX.

Adolescentibus autem sanguinis
spuitiones, tabes, febres acutæ, mor-
bus comitialis, & alij, sed præcipuè,
ante dicti. **XXX.**

Ultra hanc ætatem asthmata, id
est, crebri anhelitus, morbi laterales,
pulmonis inflammatione, lethargi,
phrenitides, ardores, diuturna pro-
fluvia, cholera, difficultates intesti-
norum, leuitates intestinorū, hæmor-
rhoides. **XXXI.**

Senibus spirandi difficultates, de-
stillationes cum tussi, urinæ stillici-
dia, urinę difficultates, articulorum
dolores, reum passionēs; vertigines,
apoplexiæ, mali habitus, pruritus to-
rius corporis, vigilię, alui, oculorum,
& narium humiditates, visus obtu-
sus, glaucedines, auditus graues.

APHORISMORVM HIPPOCRATIS

SECTIO IIII.

APHOR. I.

V Tero gerentes sunt medicāda, si materia turgēt quarto mēse & vsque ad septimum, sed hęc minus. Iuniora autem & seniora veteri oportet.

II.

In medicationibus talia educere ē corpore, qualia & sponte prodeuntia, vtile: quæ verò contrario modo prodeunt, cohibere oportet.

III.

Si qualia oportet purgari, purgentur, confert, & leuiter ferunt. Contraria verò grauiter.

Ms.

I I I I.

Medicari æstate superiores magis, hyeme verò inferiores.

V.

Sub cane, & ante canem difficiles sunt medicationes.

VI.

Graciles, & facilè vomentes purgare superius, cauentes hyemem.

VII.

Vomentes verò difficulter, & mediocriter bene carnosos, per inferiora, cauentes æstatem.

VIII.

Tabidos verò, cauentes ad superiora purgationes.

IX.

Melancholicos plenius inferiores eadem ratione contraria apponentes.

X.

Medicari in valdè acutis; si materia turget, eadem die. Tardare enim in talibus malum est.

XI.

Quibus tormina, & circa vmbilicum dolores, & lumborum dolor, quineque a medicamento neque a-

30 *Aphorif. Hipp. Sect. II II.*

liter soluitur, in aquam inter cutem
fiecarn firmatur.

X I I.

Quorum alui intestinorum leui-
tate laborant, hyberno tempore su-
pra purgari, malum.

X I I I.

Ad helleboros qui non facile su-
pra purgantur, eorum corpora ante
portionem pluri cibo, atque quiete
humectanda sunt.

X I I I I.

Quum biberit quis helleborum,
ad motiones quidem corporum du-
cere magis, ad somnos verò atque
quietem, minus. Indicat autem na-
uigatio, turbari motione corpus.

X V.

Quum volueris magis ducere
helleborum, moue corpus; quum
verò sistere, somnum facito, & non
moueto.

X V I.

Carnes sanas habentibus, hellebo-
rus periculosus. Facit enim conuul-
sionem.

Si

XVI I.
Si quis febrim non habens, abstineat à cibo, & coedis morsum, & tenebrosam Veriginem patitur, & oris amaritudinem sentit; purgatione indigere per superiora significat.

XVI I I.
Supra septum transversum dolores, purgatione indigere per superiora significant. Quicunque verò inferiora molestant, per interiora.

X I X.
Qui in medicamentis purgatis non sitiunt, non quiescunt priusquam sistant.

XX.
Non febricitantibus si tormina acciderint, & genuum grauitas, & lumborum dolor, purgari inferius oportere significatur.

XX I.
Deiectiones nigrae, qualis est sanguis niger sponte venientes, siue cū febre, siue sine febre, pessimae; & quantò colores magis prauis fuerint plures, peius; cum medicamento

32 Aphorif. Hipp. Sect. 1111.

verò melius, & quantò colores plu-
res non pravi.

XXII.

Morbis quibuslibet incipienti-
bus si atra bilis, vel supra, vel infra
exierit lethale.

XXIII.

Quibuscunque ex morbis acutis,
aut diuturnis, vel ex vulneribus, si-
ue quouis alio modo extenuatis, ni-
gra bilis, siue uti sanguis niger de
subter exierit, postidie moriuntur.

XXIV.

Difficultas intestinorum, si ab a-
tra bile incæperit, letalis est.

XXV.

Sanguis quidem supra, qualiscun-
que fuerit, malum; infra autem,
nigra deiecta, bonum est.

XXVI.

A difficultate intestinorum habi-
to, si veluti carunculæ exeant, le-
thale est.

XXVII.

Quibus in febribus sanguinis flu-
xerit multitudo, quacunque ex par-
te; quum reficiuntur, alui his hu-
mectantur.

Qui-

XXVIIII.

Quibus biliosæ deiectiones, superueniente surditate cessant, & quibus surditas, superuenientibus biliosis deiectionibus cessat.

XXIX.

Quibus in febribus sexto die rigores fiunt, difficile iudicium sequitur.

XXX.

Quibuscunque; accessiones fiunt quæcunque hora febris demiserit, si eadem cras occupauerit, iudiciū habent difficile.

XXXI.

Lassitudinem habentibus in febribus in articulos, & circa maxillas potissimum abscessus fiunt.

XXXII.

Quibuscunque resurgentibus ex morbis, si quid laborauerit, hic fiunt abscessus.

XXXIII.

Sed si ante morbum aliqua parte doluerit, hic morbus firmatur.

XXXIIII.

Si a febre habito tumore non e-

C S XI

34 *Aphorif. Hipp. Sect. IIII.*

xistente in faucibus, strangulatio repente supervenerit, lethale.

XXXV.

Si a febre habito collum pervertitur & vix potest deorare, sine ullo tumore, lethale est.

XXXVI.

Sudores febricitanti si inceperint boni, & tertio die, & quinto, & septimo, & nono, & undecimo, & quatuordecimo, & septimodecimo, & vigesimo, & vigesimo septimo, & trigesimo quarto. Hi enim sudores iudicant morbos. Qui verò non ita fiunt, laborem significant, & morbi longitudinem, & recidivam.

XXXVII.

Frigidi sudores, cum acuta quidem febre, mortem; cum mitiori autem, longitudinem morbi significant.

XXXVIII.

Qua parte corporis sudor est, ibi significat morbum.

XXXIX.

Et qua parte corporis calor, aut, frigus, ibi morbus.

Ec

X L.

Et, ubi in toto corpore mutationes, & si corpus refrigeretur, vel rursus calefiat, vel calor alter ex altero fiat, longitudinem morbi significat.

X L I.

Sudor multus ex summo factus absque causa manifesta, corpus uti pluri cibo significat. Si verò cibum non accipienti hoc accidat, scire oportet quòd euacuatione corpus indiget.

X L I I.

Sudor multus calidus, vel frigidus semper fluens, frigidus magis, calidus minus, significat morbum.

X L I I I.

Febres quæcunque non intermittentes tertia die fortiores fiunt, magis periculosa. Quocunque autem modo intermiserint periculum abesse significatur.

X L I I I I.

Quibus febres longæ, his tubercula, vel labores in articulis fiunt.

XLV.

Quibus tubercula, vel in articulis labores fiunt; hi pluribus utuntur cibis.

XLVI.

Si rigor incidat febre non deficiente, aegro iam debili, lethale est.

XLVII.

Excreationes in febribus non intermittentibus, liuidæ, cruentæ, fætidæ, & biliosæ, omnes malæ, & si benè exeunt siue per alui excretionem, siue per vrinas, bonæ. si verò non aliquid eorum quæ iuuant, per hæc loca excernitur, malum.

XLVIII.

In febribus non intermittentibus, si partes exteriores frigidæ, interiores utuntur, & sitim habeat, lethale est.

XLIX.

In febre non intermittente, si labrum, vel oculus, vel nasus, vel supercilium peruertatur, vel non videat, vel non audiat, iam debili existente corpore, quicquid horum euerit, mors proxima est.

Vbi

L.

Vbi in febre non intermittente
difficultas spirandi, & delirium ac-
ciderit, lethale.

LI.

In febribus, abscessus qui ad pri-
mas iudicationes non solvuntur, lō-
gitudinem morbi significant.

LII.

Quicumque in febribus, vel in
aliis morbis sponte illachrymant,
nihil absurdum; qui verò non spon-
te, absurdus.

LIII.

Quibus circa dentes in febribus
quidam lentores nascuntur, his for-
tes fiunt febres.

LIV.

Quibus plurimū sicce tusses leui-
ter irritantes in febribus ardentibus
fiunt, non multum siti infestantur.

LV.

Ex bubonibus febres omnes ma-
læ, præter diarias.

LVI.

Febricitanti sudor superueniens,
febre non deficiente, malum, pro-
roga-

38 *phorif. Hipp. Sect. III.*

rogatur enim morbus, & multam
significat humiditatem.

LVI I.

Qui à convulsione, aut distentione
ne nervorum tenetur, febre super-
veniente liberatur.

LVI I I.

A febre ardente habito, rigore
superveniente, solutio.

LIX.

Tertiana exquisita septenis cir-
cuitibus, quod longissimum est, iu-
dicatur.

LX.

Quibus in febribus aures obsur-
duerunt, sanguis ex naribus fluens,
aut alius turbata, soluit morbum.

LXI.

Febricitantem nisi diebus im-
paribus febris reliquerit, solet re-
ciduare.

LXI I.

Quibus in febribus morbus re-
gius ante diem septimum accidit,
malum.

LXI I I.

Quibus in febribus quotidie ri-

gores fiunt, quotidie febres solvuntur.

LXIV.

Quibus in febribus morbus regius septimo, vel nono, vel undecimo, vel quattodecimo superuenerit, bonum; nisi dextrum ilium obduruerit, si verò non, non bonum.

LXV.

In febribus circa ventriculum, & fortis æstus, & cordis morfus, vel dolor, malum.

LXVI.

In acutis febribus conuulsiones, & circa viscera dolores fortes, malum.

LXVII.

In febribus, ex somnis timores, vel conuulsiones, malum.

LXVIII.

In febribus spiritus offendens, malum. conuulsionem enim significat.

LXIX.

Quibus urinae crassæ, grumosæ, paucae, non sine febre, multitudo veniens ex his tenuis iuuat; præcipue verò tales veniunt quibus ab initio vel breui sedimen inest.

Qui-

Lxx.

Quibus urinae perturbatae, quales sunt iumentorum, his dolor capitis vel adest, vel aderit.

Lxxi.

Quibus septima iudicatur, his nebuculam habet quarta die urina rubeam, & alia, ex ratione.

Lxxii.

Quibus urinae albae, & perspicuae, malae, praesertim si in phreniticis appareant.

Lxxiii.

Quibus ilia suspensa murmurant, lumborum dolore superveniente, his alui humectantur, nisi flatus exrumpant, aut urinae multitudo proveniat; haec verò in febribus.

Lxxiv

Quibus speratur abscessum futurum ad articulos, liberat ab abscessu urina multa, crassa & alba facta, qualis in lassitudinariis febribus quarto die quibusdam incipit fieri. Si vero etiam ex naribus fluxerit sanguis, breui admodum solutio fit.

Si

Lxxv.

Si sanguinem, aut pus mingat ;
aut renum , aut vesicæ exulceratio-
nem significat .

Lxxvi.

Quibus in vrina crassa existente,
caruncule parvæ, aut veluti capilli
vnâ exeunt, his à renibus excerni-
tur .

Lxxvii.

Quibus in vrina crassa, furfuræ
quædam simul exeunt, his vesica
scabie laborat.

Lxxviii.

Quicumque sponte sanguinem
mingunt, his à renibus venulam
ruptam significatur .

Lxxix.

Quibus in vrinis arenosa sub-
sistunt, his vesica laborat calculo .

Lxxx.

Si sanguinem mingant , aut gru-
mos, vel stillicidium vrinæ habeant,
& dolor in anum incidat ventrem ,
& pectinem , & semen ; circa vesi-
cam labor est .

Lxxxi.

Si sanguinem aut pus minxerit ,
aut

42 *Aphorif. Hipp. Sect. 1111.*

aut squamulas, & grauis odor adfit,
vesicae exulcerationem significat.

Lxxxi.

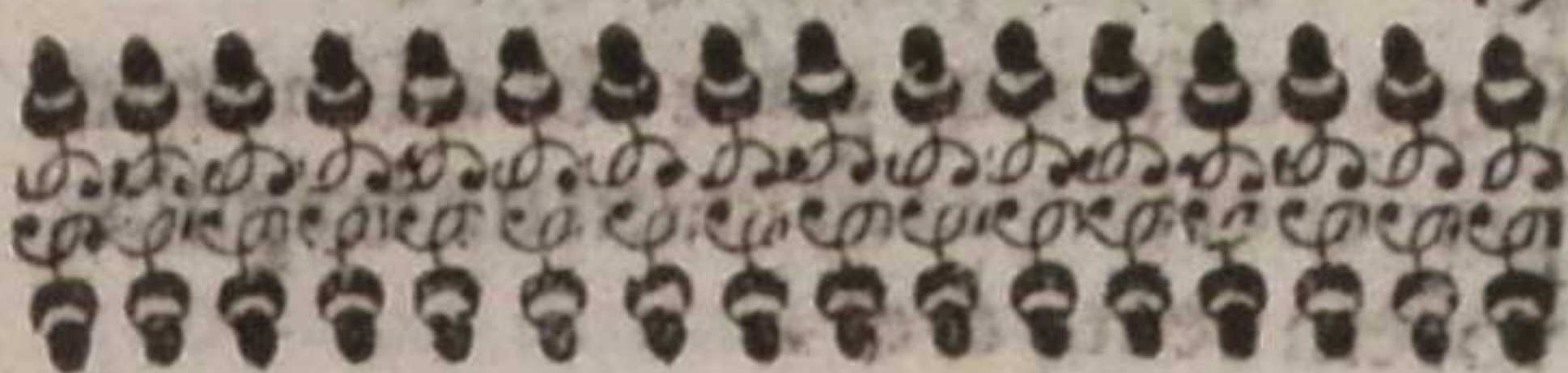
Quibus in vrinaria fistula tuber-
cula nascuntur; his suppuratione fa-
cta, & eruptione, solutio.

Lxxxii.

Mictio noctu plurima facta, par-
nam significat deiectionem.

APHO-

APHORISMORVM HIPPOCRATIS

SECTIO V.

APHORIS. I.

Conuulsio ex helleboro, lethalis
est.

I I.

Conuulsio ex vulnere, lethalis est.

I I I.

• Vbi sensus plurimus fluxerit,
singultus, aut conuulsio superue-
niens, malum.

IV.

Ex superflua purgatione, conuul-
sio, aut singultus superueniens, ma-
lum.

V.

Si ebrius quispiam repente ob-
motuerit, conuulsus moritur, nisi
fe-

febre coripiatur, aut vbi ad horam
peruenerit qua soluantur crapulae,
vocem recuperet.

V I.

Quicumque à distentione corripiuntur, in quatuor diebus pereunt; si verò has effugerint, sani fiunt.

V I I.

Quibuscunque morbi comitiales fiunt, ante pubertatem mutationem accipiunt: quibuscunque autè vigesimo quinto, commoriuntur.

V I I I.

Quicumque morbo laterali laborantes in quatuordecim diebus non repurgantur, hi ad suppurationem vertuntur.

I X.

Tabes fiunt maximè ætatibus, à decimo octauo vsque ad trigesimum quintum.

X.

Quicumque ab angina liberatur, his ad pulmonem vertitur, & in septem diebus pereunt; si verò has effugerint suppurantur.

Qui

x I.

Qui tabe molestantur, si sputum quod extussiunt, graue olet iniectū carbonibus, & capilli à capite defluunt, lethale.

x I I.

Quibuscunque tabe laborantibus capilli à capite defluunt, hi alui profluuium superueniente moriuntur.

x I I I.

Quicumque spumolum sanguinē expuunt, his è pulmone eductio fit.

x I V.

A Tabe habito profluuium alui superueniens, lethale.

x V.

Quicumque ex morbo laterali suppurantur, si in quadraginta diebus purgantur à die, qua fit ruptio, liberantur. Si verò non, ad tabem transeunt.

x V I.

Calidum, vbi quis sæpius eo utatur, hæc mala affert, carnium effeminationem, neruorum incontinentiam, mentis torporem, profluuia sanguinis, animi defectiones: hæc, ad quæ mors,

Fri-

xvii.

Frigidum autem, convulsiones,
distentiones, liuores, rigores febriles.

xviii.

Frigidum inimicum ossibus,
dentibus, nervis, cerebro, spinali
medullæ, calidum verò utile.

xix.

Quæcunque refrigerata sunt ex-
calcfacere oportet, exceptis his qui-
bus sanguis fluit, aut fluxurus est.

xx.

Vlceribus frigidum quidem mor-
dax, cutem obdurat, dolorem insu-
perabilem facit, liuorem obducit,
rigores febriles, convulsiones, disten-
tiones.

xxi.

Est autem, ubi in distentione sine
ulceratione, iuvene bene carnosio, æ-
tate media, frigida aquæ multa
perfusio calorem reuocat. Calor
autem, hæc soluit.

xxii.

Calidum suppuratorium non in
omni ulcere magnum ad securita-
tem

tem indicium, cutem mollic, extenuat, dolorem sedat rigores, conuulsiones, & distentiones mitigat, & ex his quæ ad caput attrinent, eius soluit grauitatem, plurimum autem confert ossium fracturis, sed nudis præcipuè, eorumque maximè qui in capite vlcera habent, & quæcunque a frigore moriuntur, vel vlcerantur, & herpetibus exedentibus sedi, pudendis, vtero, vesicæ, his calidum amicum, & iudicans; frigidum inimicum, & perimens.

xxiii.

In his frigido vtendum, vnde fuit sanguis, aut fluxurus est, non ad ipsa, sed circa ipsa vnde influit, & quæcunque inflammationes, vel inflammmina ad rubrum, & subcruentum sanguine recenti tendunt, nam veteribus nigredinem affert. Erysipelas etiam non vlceratum iuuat, nam exulceratum lædit.

xxiv

Frigida, qualis nix, & glacies pectori inimica, tussis mouent, & sanguinem, & destillationes.

Tu

xxv.

Tumores articulorum, atque dolores absque ulcere, & podagricos quoque, atque conuulsa; horum plurima frigida aqua largè effusa leuat, & extenuat, soluitque dolorē. nam medicus torpor dolorē soluit.

xxvi.

Aqua quę citò calefit, & citò refrigeratur, leuissima est.

xxvii.

Qui noctu bibere appetunt, his admōdum sitientibus si superdormierint, bonum.

xxviii.

Suffitus aromatum muliebria ducit, sepius verò & ad alia utilis esset, nisi capitis faceret grauitatem.

xxix.

Grauidas purgare turgente materia a quarto mense vsque ad septimum, minus vero has, Recentiores autem, & seniores vereri oportet.

xxx.

Mulierem vtero gerentē, capi ab aliquo morbo acuto, lethale est.

XXXI.

Mulier vtero gerens, sanguine niffo ex vena, abortit, & magis, si fortus sit maior.

XXXII.

Mulieri sanguinem euimenti, menstruis erumpentibus solutio.

XXXIII.

Menstruis deficientibus, sanguis ex naribus, fluens bonum.

XXXIV.

Mulieri in vtero gerenti si aluus plurimum profluat, periculum est ne aborriat.

XXXV.

Mulieri, quę vterinis molestat, aut difficulter parit, superueniens sternutatio, bonum.

XXXVI.

Mulieri menses decolores, nec per idem semper tempus venientes, purgationem indicant esse necessariam.

XXXVII.

Mulieri vtero gerenti si mamme graciles repente fiant, abortit.

XXXVIII.

Mulier vtero gerenti, si altera
D mam.

mammam gracilis fiat geminos habenti, alterum abortit; &, si quidē mamma dextra gracilis fiat, marē, si verò sinistra, fæminam.

XXXIX.

Si mulier, quæ neque grauida est, neque peperit, lac habet, hæc menstrua defecerunt.

XL.

Quibuscunque; mulieribus ad mammas sanguis colligitur, furorem significat.

XLI.

Si velis noscere an conceperit mulier, quum dormitura est ei aquam mulsam potandam da; &, si alui tormina patietur, cōcepit; si minùs, non concepit.

XLII.

Mulier si marem concepit, benè colorata est; si verò feminam, malè colorata.

XLIII.

Si mulieri grauidæ, in vtero sit erysipelas, lethale.

XLIV.

Quæcunque præter naturam tenues

nues existentes vtero gerunt, abortiunt prius quàm crassescant.

XLV.

Quæcunque mediocriter corpore habentes abortiunt secundo aut tertio mense sine occasione manifesta; his acetabula vteri plena mucoris sunt, & non possunt ex pondere fœtum cōtinere, sed disrumpuntur.

XLVI.

Quæcunque præter naturam crassæ non concipiunt vtero; his omentum os vteri comprimit, & prius quàm extenuatæ fuerint, non concipiunt.

XLVII.

Si vterus in coxam vergens suppuratur, necesse est linamentum fieri.

XLVIII.

Fœtus, mares quidem in dextris, fæminæ verò in sinistris magis.

XLIX.

Vt secundæ procidant, sternutatorio imposito nares apprehendito & os.

L.

Mulieri si velis menstrua cohibere, cucurbitulam quàm maximam ad mammas appone.

D

2

Mu-

L. I.

Mulieri vtero gerenti renasus
superueniens, abortum facit.

L. II.

Quæ vtero gerunt, his vteri os
comprimitur.

L. III.

Mulieri vtero gerenti, si lac mul-
tum è mammis effluat, fætum im-
becillem significat, si verò mamme
solidæ fuerint, fætum significant sa-
niores.

L. IV.

Quæ corrupturæ sunt fœtus, his
mamme extenuantur; Si verò rur-
sus duræ fiant, dolor aut mammas,
aut coxas, aut oculos, aut genua in-
festabit, & non corrumpent.

L. V.

Quibus os vteri durum est, his v-
teri os comprimi est necessarium.

L. VI.

Quæcunque vtero gerentes à fe-
bribus corripiantur, & fortiter cale-
fiant sine occasione manifesta, dif-
ficulter pariunt, & cum periculo,
& abortum facientes periclitantur.

In

Lvii.

In fluxu muliebri si conuulsio, & animi defectus aduenerit, malum.

Lviii.

Si menstrua plura fiant, accidunt morbi; & si non fiant, ex utero morbi contingunt.

Lix.

Recto intestino, aut utero inflammationem patiente, urinae stillicidium accidit, & renibus purulentis urinae aduenit stillicidium; hepatis autem inflammationem patienti singultus aduenit.

Lx.

Si mulier non concipit, scire autem velis si conceptura sit, pannis circumtectam desubter suffias; & si odor videatur per corpus ire ad nares, & os, scito, quod ipsa non ex se ipsa sterilis est.

Lxi.

Si mulieri utero gerenti purgationes eant, impossibile est foetum esse sanum.

Lxii.

Si mulieri cessent purgationes, neque febris, neque rigor superueniat,

54 . *Aphorif. Hipp. Sect. V.*

& fastidia incidant, iudica ipsam in
utero habere .

LXIII.

Quæcunque frigidos, & spissos
uteri habent, non concipiunt. Et,
quæcunque præhumidos uteros ha-
bent, non concipiunt. extinguitur
enim in eis genitura. Et quæcun-
que siccos magis, & adurentes. nam
ex defectu alimenti corrumpitur
semen. Quæcunque verò ex utris-
que mediocrem habent temperatu-
rarum, ex fecunda sunt .

LXIV.

Similiter autem & in maribus,
aut enim propter corporis raritatem
spiritus extra fertur, ut semen non
transmittatur ad os; vel propter
spissitudinem humor non exit foras,
vel propter frigiditatem non coa-
lescit ita, ut ad hunc colligatur lo-
cum, vel propter caliditatem hoc i-
dem accidit .

LXV.

Lac dare caput dolentibus, malum;
malum verò, & febricitantibus, &
quibus ilia suspensa murmurant, &
firi-

siticulosus; malum autem, & quibus in febribus acutis biliosæ sunt deiectiones, & quibus sanguinis multi delectio facta est. Conuenit autem, & tabidis dare qui non valdè multum febricitant, & in febribus longis, & paruis, si nullum ex supradictis signis affuerit, & præter rationem consumptis.

LXVI.

Quibus tumores in vlceribus apparent, non conuelluntur valde, neque insaniunt. Verùm his euanescentibus derepente, quibusdam attergo conuulsiones & distentiones fiunt; quibusdam autem insania, vel dolor lateris acutus, vel suppuratio, vel difficultas intestinorum, si tumores sunt rubicundi.

LXVII.

Si in vlceribus fortibus, & prauus tumor non appareat, ingens malum.

LXVIII.

Molles, boni; crudi verò mali.

LXIX.

Dolenti partem capitis posteriorem in fronte recta vena incisa prodest.

Lxx.

Rigores incipiunt mulieribus quidem ex lumbis magis, & per dorsum ad caput; sed & viris parte corporis posteriore magis, quam anteriore, veluti femorum, cubiti. Sed & cutis rara, indicio autem est pilus.

Lxxi.

A quartana capti, non admodum à convulsionibus capiuntur. Si verò prius capiantur, & quartana supervenerit, liberantur.

Lxxii.

Quibus cutes circuntenduntur aridæ & siccae, sine sudore moriuntur; quibus verò laxæ & raræ, cum sudore moriuntur.

Lxxiii.

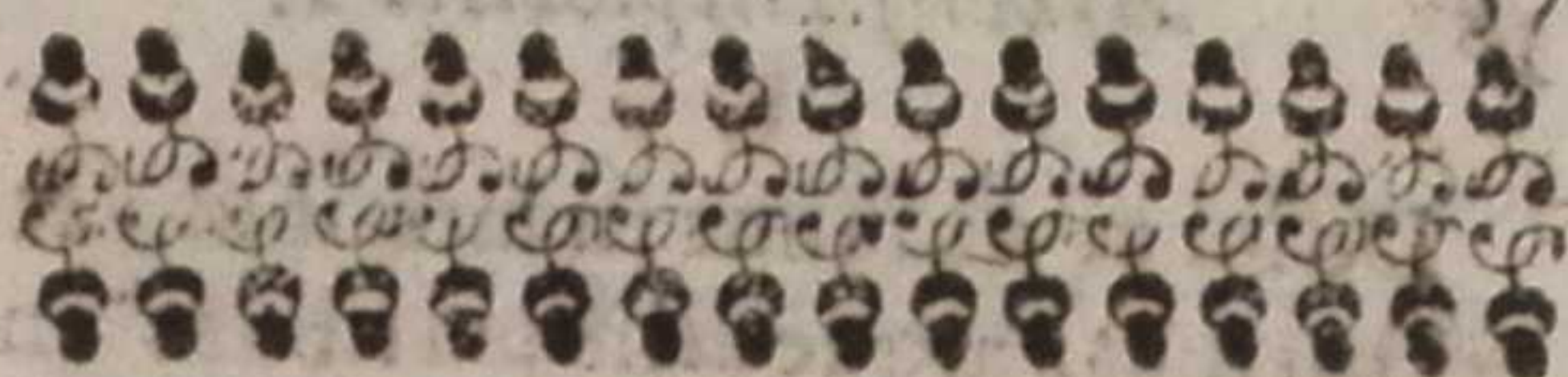
Qui regio morbo laborant, non multum ventosi sunt.

* * *

* *

*

APHO-

APHORISMORVM HIPPOCRATIS

SECTIO VI.

APHORIS. I.

IN longis læuitatibus intestinorū
si ructus acidus fiat, qui prius
non erat, signum bonum.

II.

Quibus nares natura humidiores, & genitura humidior, minus integra sanitate fruuntur. Quibus verò contraria, salubrius degunt.

III.

In longis difficultatibus intestinorum, inedia ex fastidio, malum; & cum febre, peius.

IV.

Ulceræ circum glabra, praua sunt.

D

5

Do-

V.

Dolores qui sunt in lateribus, & pectoribus, atque aliis partibus, an multum differant perdiscendum.

VI.

Renum, & vesicæ vitia in senioribus difficulter sanantur.

VII.

Dolores, & tumores ventris sublimēs, leuiore. Qui verò non sublimēs, fortiores.

VIII.

Aqua inter cutem laborantibus, ulcera in corpore facta difficulter sanantur.

IX.

Latæ pustulæ non admodum pruriunt.

X.

Caput dolenti, & circumdolenti, pus, vel aqua, vel sanguis effluens per nares, aut os, aut aures, morbum soluit.

XI.

Atra bile vexatis, & renum passionibus, hæmorrhoides superuenientes, bonum.

A diu-

XII.

A diuturnis sanato hæmorrhoidibus, si vna non seruetur, periculum est, aquam inter cutem, vel tabem aduenire.

XIII.

A Singultu habito sternutatio superueniens liberat.

XIV.

Ab aqua inter cutem habito, si aqua è venis in ventrem deflexerit, soluitur morbus.

XV.

A longo alui profluuiio habito, spontaneus vomitus superueniens morbum soluit.

XVI.

A morbo laterali, vel pulmonia habito, alui profluuium adueniens, malum.

XVII.

Lippientem alui profluuiio corripere bonum.

XVIII.

Vesica discissa, aut cerebro aut corde, aut septo transuerso, aut aliquo ex tenuioribus intestinis, aut

ventriculo, aut iecore, lethale est.

xxix.

Quum discissum fuerit os, aut cartilago, vel nervus, aut genę particula tenuis, vel præputium, neque augetur, neque coalescit.

xx.

Si in ventrem sanguis præter naturam effunditur, necesse est suppurari.

xxi.

Infanientibus si uarices, vel hæmorrhoides supervenerint, infantiæ solutio.

xxii.

Quæcunque rupta ex dorso ad cubitum descendunt, venæ sectio soluit.

xxiii.

Si timor, atque morstitia longo tempore habentes perseverent, ex eo atrox bilis significatur.

xxiv.

Si quod intestinorum gracilium discindatur, non coalescit.

xxv.

Erysipelas ab exterioribus verti ad interiora, non est bonum; ab in-

interioribus autem ad exteriora, bonum.

XXVI.

Qui in febribus ardentibus tremores fiunt, delirio solvuntur.

XXVII.

Quicumque suppurati, aut aqua inter cutem patientes vruntur, aut secantur, si pus, aut aqua uniuersum effluerit omnes moriuntur.

XXVIII.

Eunuchi, neque podagra laborant, neque calui fiunt.

XXIX.

Mulier podagra non laborat, nisi menstrua defecerint.

XXX.

Puer podagra non laborat ante usum venereorum.

XXXI.

Dolores oculorum meri potio, aut balneum, aut fomentum, aut venæ sectio, aut medicamentum eorum soluit.

XXXII.

Balbi alui profluuium maximè capiuntur.

Qui

XXXIII.

Qui acidum eructant; non valde morbo laterali corripiuntur.

XXXIV.

Quicumque calui sunt, his magnæ varices non fiunt. Quibus verò caluis varices magnæ superueniunt, hi rursus capillati fiunt.

XXXV.

Aqua inter cutem laborantibus tussis superueniens malum.

XXXVI.

Difficultatem urinae vena secta iuuat, secare verò interiores.

XXXVII.

Ab angina habito si tumor fiat in collo, bonum. foras enim morbus deducitur.

XXXVIII.

Cancros occultos omnes melius est non curare. Curati enim citò pereunt; non curati verò, longius tempus perdurant.

XXXIX.

Convulsio, fit, vel ex repletionem vel inanitione; ita verò, & singul-

IAS.

Qui

xL.

Quibus dolor circa ilium fit absque inflammatione, his febris superueniens, dolorem soluit.

xLI.

Quibuscunque suppuratio in corpore existens non innotescit, ob crassitudinem puris, aut loci non innotescit.

xLII.

Morbo regio laborantibus si fiat hepar durum, malum.

xLIII.

Quicumque lienosi à difficultate intestinorum capiuntur, his superueniente longa difficultate intestinorum, aqua inter cutem, aut leuitas intestinorum aduenit, & moriuntur.

xLIV.

Quibus ex stillicidio urinae ilcos superuenerit, in septem diebus pereunt, nisi febre superueniente, satis urina fluxerit.

xLV.

Ulcera quaecunque annua sunt, aut etiam diuturniora, os abscedere est necessarium, & cicatrices canas fieri.

Qui

XLVI.

Qui gibbi ex athymate aut tussi
fiunt ante pubertatem, moriuntur.

XLVII.

Quibuscunque venæ sectio, vel
purgatio cum medicamento conue-
nit, hos Vere purgare, vel venam
incidere oportet.

XLVIII.

Lienosis difficultas intestinorum
superueniens, bonum.

XLIX.

Quicunque morbi podagrici fi-
ant, hi sedata in quadraginta diebus
inflammatione, finiunt.

L.

Quibuscunque præciditur cere-
brum, his necesse febrem, & bilis
vomitus superuenire.

LI.

Quicunque sani dolore capi-
tis repente capiuntur, & statim mu-
ti fiunt, & stertunt, in septem diebus
pereunt, nisi febris apprehenditur.

LII.

Oportet verò, & considerare o-
culum in dormientibus suspensio-
nes,

nes. Nam si quid album commissis palpebris subinspicitur, neque ex alui profluuiio, aut medicamento positione istud contingat, malum est signum, & lethale valde.

LIII.

Desipientiæ quæ cum titu fiunt, securiores; quæ verò cum studio, periculosiores.

LIV.

In acutis passionibus quæ cum febre sunt luctuosa suspiria, malum.

LV.

Dolores podagrici, vere, & autumno magna ex parte mouentur.

LVI.

In morbis melancholicis ad hæc periculosi decubitus, stuporem corporis, vel conuulsionem, vel furorem, vel cœcitatem significant.

LVII.

Apoplexiæ autem fiunt maximè quadragesimo anno vsque ad sexagesimum.

LVIII.

Quibuscunque à coxendicum dolore diuturno molestatis excidit co-

66 *Aphoris. Hipp. Sect. VI.*
xa, & rursus incidit, his mucores
superveniunt.

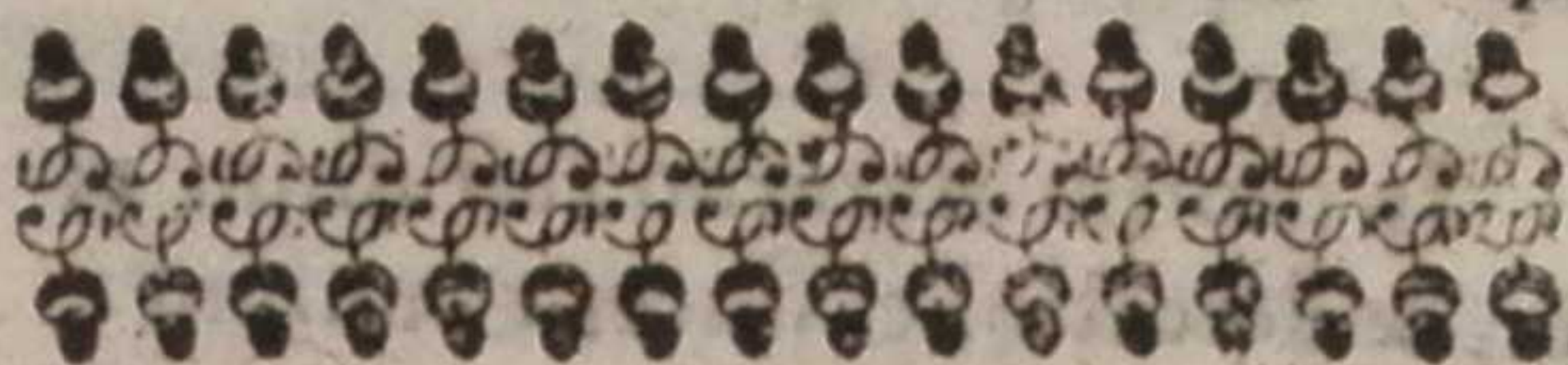
Lx.
Quibuscunque à coxendicum
dolore molestatis diuturno
excidit coxa, his crus
tabescit, & claudi-
cant, si non
vrantur.

**

*

APHO-

APHORISMORVM HIPPOCRATIS.

SECTIO VII.

APHOR. I.

IN morbis acutis, frigus partium
extremarum, malum.

II.

In osse agrotante caro liuida,
malum est.

III.

A vomitu singultus, & oculorū
rubor, malum.

IV.

A Sudore horror, non bonum.

V.

A furore difficultas intestinorum,
vel aqua inter cutem, vel mentis a-
lienatio, bonum.

In

VI.

In morbo diuturno fastidium cibi, & deiectiones sinceræ, malum.

VII.

Ex multa potatione rigor, & desipientia, malum.

VIII.

A tuberculi intus rptione, exsolutio, vomitio, aut animi defectio fit.

IX.

A profluvio sanguinis, desipientia ac convulsio, malum.

X.

Ab ileo, vomitus, singultus, desipientia, vel convulsio, malum.

XI.

A morbo laterali inflammatio pulmonis, malum.

XII.

A pulmonis inflammatione phrenitis, malum.

XIII.

Ab æstibus fortibus convulsio, aut distentio, malum.

XIV.

A capitis ictu obstupescētia, & de-

ſipientia, malum.

XV.

A ſanguinis ſputo puris ſputum
malum.

XVI.

A puris ſputo phthiſis, & fluxus;
quum verò ſputum retinetur, mo-
riuntur.

XVII.

In hepatis inflammatione ſin-
gultus, malum.

XVIII.

In vigilia, conuulſio, vel deſipien-
tia malum.

XIX.

In offis exutione eryſipelas malum.

XX.

Ab eryſipelate, putredo, aut ſup-
puratio, malum.

XXI.

In veterno tremor, malum.

XXII.

A forti in vlceribus pulſu, proflu-
uium ſanguinis

XXIII.

A ventris dolore diuturno, ſup-
puratio.

XXIV.

A deiectione ſincera difficultas
intestinarum, malum.

In

xxv.

In ossis præcisione desipientia, si
in vacuum apprehenderit.

xxvi.

Ex medicamento potione con-
uulsio lethalis est.

xxvii.

In forti dolore ventris, partium
extremarum frigiditas malum.

xxviii.

Mulieri utero gerenti si tensio
superuenerit, facit abortum.

xxix.

Quando os, aut cartilago, aut
neruus abscinditur in corpore, non
augetur.

xxx.

Qui alba pituita detinetur, si for-
tis ventris fluxus superuenerit, à
morbo liberatur.

xxxi.

Quibus in alui profluuiis excre-
menta spumosa sunt, his ex capite
pituita defluit.

xxxii.

Quibuscunque febricitantibus
in urinis fiunt sedimina, veluti fa-
rina

rina crassior, longam ægritudinem fore significat.

xxxiii.

Quibus autem biliosa sedimina supra tenuia, acutum morbum significant.

xxxiv.

Quibuscunque urinae distantes sunt, his turbatio fortis in corpore fit.

xxxv.

Quibus in urinis bullæ subsistunt, morbum renalem & longum significant.

xxxvi.

Quibus infidens pingue, ac simul totum, his renum vitium acutum significatur.

xxxvii.

Quibus autem morbo renali laborantibus, prædicta accidunt signa, doloresque circa spinæ musculos fiunt, siquidem circa loca exteriora fiant, abscessus quoque exterioris futuros expecta; si verò dolores magis circa loca interiora fiant, etiam abscessus expecta futuros interioris.

Qui-

Quicumque euomunt sanguinem,
si sine febre quidem, salutare; si ve-
rò cum febre, malum. Curare verò
acerbis, & refrigerantibus.

Destillationes in ventrem supe-
riorem suppurantur intra viginti
dies.

Si quis sanguinem minxerit, &
grumos, & stillicidio urinae laboret,
& dolor incederit in femur, & in
ventrem, pectinemque, quæ circa
vesicam malè se habere significatur.

Si lingua repente incontinens fi-
at, aut aliqua pars corporis stupo-
re clanguit, tale est melancholicum.

Si senioribus supra modum pur-
gatis singultus superuenerit, non
num.

Si febris non ex bile habeat,
multa aqua calda capiti superinfu-
sa, solutio fit febris.

xLv.

Mulier ambidextra non fit.

xLvi.

Quicumque suppurati vruntur, vel secantur, si pus purum fluxerit, & album, euadunt: si verò suberuentum, & feculentum, ac foetidum, pereunt.

xLvii.

Quorum hepar suppuratum aduritur, si pus purum fluxerit, & album, euadunt; in tunica enim his pus continetur; si verò qualis amurca fluat, pereunt.

xLviii.

Dolores oculorum post meri positionem, & aquæ calidæ balneum, venæ sectione curato.

xLix.

Aqua inter cutem laborans, si a cussi habeatur, desperatus est.

L.

Urinæ stillicidium, & mingendi difficultatem, vini potio, & venæ sectio soluit: incidere autem interiores.

Li.

Ab angina habito, tumor, & rh-

E

bor

74 *Aphorif. Hipp. Sect. VII.*

bor inpectore si perueniens, bonum:
extra enim vertitur morbus.

LII.

Quibus cerebrum sphacelatum,
id est, corruptum est, in tribus die-
bus pereunt. si verò hos euaserint,
sani fiunt. LIII.

Sternutamentum fit ex capite,
calefacto cerebro, aut humectato eo.
quod in capite inani. Aer enim in-
tus contentus extra erumpit. sonat
autem, quoniam per angustum ipsi
est exitus. LIV.

Quicumque hepar circum dolent,
his febris superueniēs soluit dolorē.

LV.

Quibus à venis sanguinem mit-
tere confert, his vere venam oportet
secare. LVI.

Quibus inter ventriculum, & se-
ptum transuersum pituita reposita,
& dolorem affert non habens exi-
tum, neque ad alterum ventrem:
his per venas ad vesicam pituita ver-
sa soluitur morbus.

LVII.

Quibus hepar aqua plenum in o-
men-

mentum eruperit, his venter aqua repletur, & moriuntur.

LVIII.

Anxietudo, oscitatio, horror, vinū æquale æquali potum soluit ægritudinem.

LIX.

Quibus in vrinario meatu tubercula fiunt; his suppuratione facta, & eruptione, soluitur dolor.

LX.

Quibus cerebrum aliqua ex causa concussum fuerit, necesse est statim mutos fieri.

LXI.

Corporibus carnes habentibus humiditas, famem adhiberi conuenit. famem enim corpora siccant.

LXII.

Si à febre habito tumore non existente in faucibus, strangulatio repente superneniat, & nisi vix deuorare non possit, lethale.

LXIII.

Si febricitanti collum peruertitur, vt deuorare non possit, sine vlllo colli tumore, exitiosum est.

Vbi in toto corpore mutationes,
& corpus refrigeratur, & rursus ca-
lescit, aut colorem alium ex alio cō-
mutat: longitudo morbi significa-
tur.

LXV.

Sudor multus calidus, vel frigi-
dus semper fluens, humorem abdu-
ci, robusto quidem supra, debili ve-
rò infra significat.

LXVI.

Febres quæcumque nō intermit-
tentes, tertio die vehementiores
fiunt periculosæ. Quocumque au-
tem modo intermiserint, securita-
tem inesse significatur.

LXVII.

Quibus febres longæ, his vel vo-
micæ, vel in articulos dolores decū-
bunt.

LXVIII.

Quibus vomicæ diuturnæ, aut in
articulos dolores ex febre decum-
bunt, hi cibo pleniore vtuntur.

LXIX.

Si quis cibum febricitanti dede-
rit, vt sano rubor, sic laboranti mor-
bus.

Quæ

LXX.

Quæ per vesicam excernuntur, inspicere oportet, si talia quæ in sanis excernuntur. Quæ igitur minimè similia sunt his, hæc morbosiora: Quæ verò sunt sanis similia, hæc minimè morbosa.

LXXI.

Et quibus deiectiones, si stare permiseris, & non moueris, veluti strigmenta subsistunt, si pauca, paucus est morbus; & si multa, multus; his confert alui purgatio: quòd si aluo non purgatâ dederis sorbitiones, quantò plures dederis, tantò magis nocebis.

LXXII.

Quibuscunque inferius cruda deiciuntur ab atra bile sunt; si plura, pluri; si pauciora, pauciori.

LXXIII.

Excretiones in febribus non intermittentibus liuidæ, & sanguineæ, biliosæ, & foetidæ, omnes malæ. Cum verò benè excernuntur, bonum est. & per ventrem, & per vesicā: & ubi aliquid secedens steterit non purgatum, malum.

D 3

Cor-

LXXIV.

Corpora oportet ubi quis purgare
voluerit fluida facere, & si supra,
sistere aluum; si vero infra, hume-
ctare, LXXV.

Somnus, vigiliae, utraque modum
excedentia, morbus.

LXXVI.

In febribus non intermittentibus
si exteriora frigent, interiora urun-
tur, & febris habeat, lethale.

LXXVII.

In febre non intermittente, si la-
brum aut nasus, aut oculus, aut su-
percilium pervertitur, si non videat,
si non audiat, & iam debilis sit; quic-
quid horum fuerit, mors prope est.

LXXVIII.

A pituita alba, aqua inter cutem
superuenit.

LXXIX.

Ab alui profluvio difficultas inte-
stinorum.

LXXX.

A difficultate intestinorum, leui-
tas intestinorum superuenit.

LXXXI.

A corruptione, abscessus ossis.

A san-

LXXXII.

A sanguinis vomitu, phthisis, & puris purgatio supra; à tabe fluxio ex capite, à fluxione, alui profluuiū: ab alui profluuiō adstrictio purgationis superioris, ab adstrictione mors.

LXXXIII.

A sanguinis spūto, puris sputum, & liberatio, cum verò salua retinetur, moriuntur.

LXXXIV.

Qualia fuerint vesicæ, aut alui excrementa, & ex carnibus, & sicubi alibi à natura corpus exierit, si parum, paucus est morbus: si multū multus: si valde multum, lethale est.

LXXXV.

Quicumque supra quadragessimū annum infani fiunt, non admodum conualescunt. Minus enim periclitantur, quibus proprius naturæ, & ætati morbus fuerit.

LXXXVI.

Quibus in ægritudine oculi pro arbitrio illachrymantur, bonum, quibus autem non ex arbitrio, malū.

Lxxxvii.

Quibus in febribus quartanis sanguis ex naribus fluxerit, prauum.

Lxxxviii.

Sudores in decretorijs diebus vehementes, & veloces facti, periculosi.

Lxxxix.

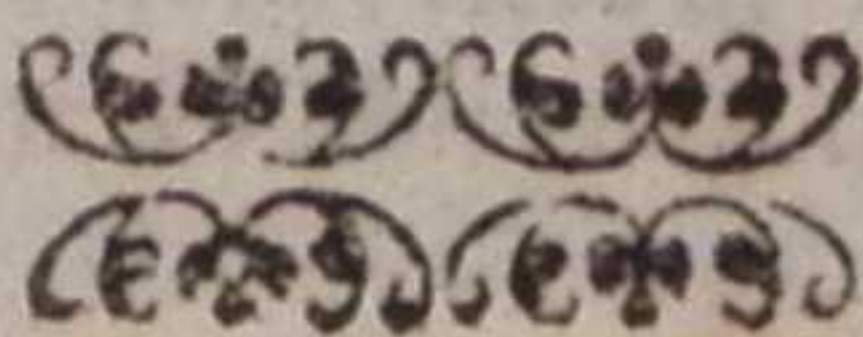
Expulsi à fronte stillarum instar, & scaturiginum, & frigidi vehementer, & multi sunt. Sudorē enim eiusmodi necesse est violenter, & cum labore summo, & elisione diuturna exire.

xc.

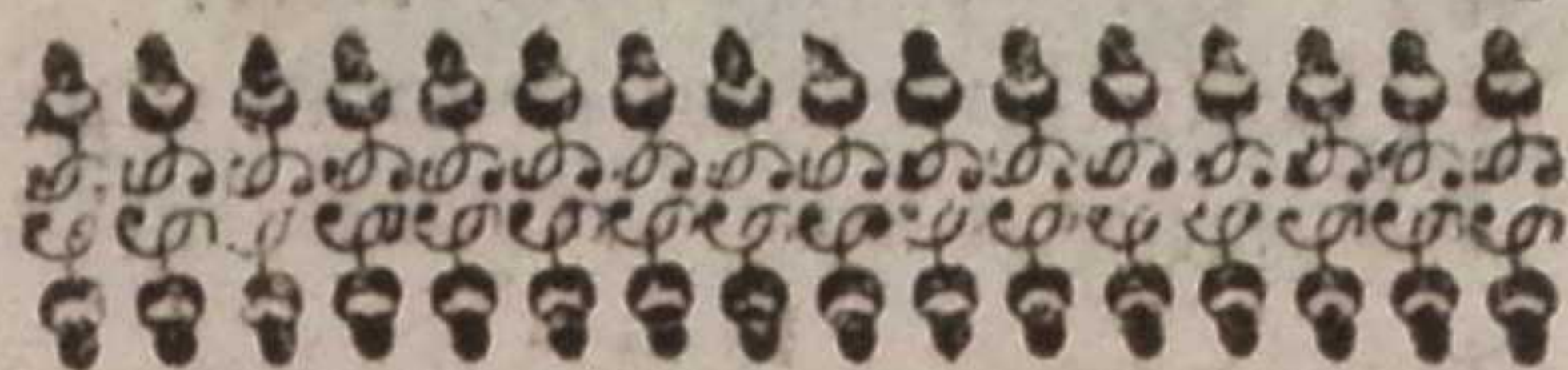
In morbo diuturno ventris depressio malo est.

xc.

Quaecunque medicamentis non curantur, ferrum curat, quæ ferro non curantur, ignis curat: quæ igne non curantur, ea existimare oportet immedicabilia.

APHO-

APHORISMORVM HIPPOCRATIS

SECTIO VIII.

Opera, & studiodoctissimi viri, Antonij Musę Brasauoli Medici Ferrar iēsis, partim ex his Aphorismis, quos Galenus de industria intactos prætermisit, partim etiam ex ijs qui pro nothis, & spurijs in Græcis Aphorismorum codicibus habētur, in vnum congesta, & tandem in linguam Latinam quā accuratissimē ab eodem versa.

APHORIS. I.

Qui supra quadraginta annos phrenetici fiunt, non omninò sanantur: minùs enim periclitantur, quorum & naturæ, & ætati morbus sit conueniens.

II.

Quibuscunque in morbis oculi

E s ex

82 Aphorif. Hipp. Sect. VIII.

ex causa illacrymat, bonum: quibus-
cunque autem sine causa, malum.

III.

Quibuscunque in quartanis febribus sanguis e naribus defluerit, malum est.

IV.

Sudores in diebus indicatorijs, vehementes, & celeres si fiant, periculosi: praesertim qui ex fronte tanquam guttae, & fistulae salientes pelluntur, frigidique valde atque multi: necesse enim est talem sudorem, multa vi, & labore, & longa expressione exire.

V.

Post longum morbum, alui defluxio, malum. Vel in morbo diuturna fluxa alvus, malum.

VI.

Quoscunque morbos medicamentis non sanant, ferrum sanat, quos ferrum non sanat, ignis sanat: quos vero ignis non sanat hos sanari non posse putato: vel hos incurabiles existimari oportet.

VII.

Tabifici morbi, vel tabes, a decimo octavo anno usque ad trigessimum

num quintum potissimum gignuntur.

VIII.

Quæ secundum naturam ad phthisim vergunt, omnia quidem vehementia: quædam etiam lethalia. Secundum autem erat morbo in tempore: quando ipsa hora morbo opitulatur. Sicut ardenti febre æstas, hydropico hyems: superuincit enim quod est à natura: idque plenius affert timoris.

IX.

Lingua nigra atque cruenta, quum quid horum signorum abest, malum validum non est, & imbecilliores luctum significant.

X.

Hæc quidem in acutis febribus obseruentur, ut si quis moriturus, vel euasurus sit, dignoscamus.

XI.

Testis dexter frigidus conuulsusque mortiferum est.

XII.

Vngues nigri, digitum pedum frigidi, nigri, dimissi vel proclinati, mortem proximam esse portendunt.

E 6

Quod

xiii.

Quod etiam digitorum extrema
frigida præ se ferunt.

xiv.

Et labia liuida, resoluta, interius
frigida si sint, mortiferum, est.

xv.

Si oculi caligant, vel lucem auer-
santur. qui somno multo, & æstu
detineretur, extra spem est.

xvi.

Si quis sensim rabie quadam ef-
feratur, si quis non cognoscit, non
audit, non intelligit, mortiferum
est.

xvii.

Paulò post morturis signa hæc
sunt clara magis, ventriculi si tol-
luntur, tumescent, & inflantur.

xviii.

Terminus verò mortis hic est.
quum animæ calor supra umbilicū
præcordiaq; recurrit & ascendit, ac
omne humidum humorem exurit
& siccat: quum autem cor, pulmo-
que humiditatem caloris collecti
mortiferis in locis sentiunt; totum
caloris spiritum efflant, unde totū

into-

Aphorif. Hipp. Sect. VIII. 85

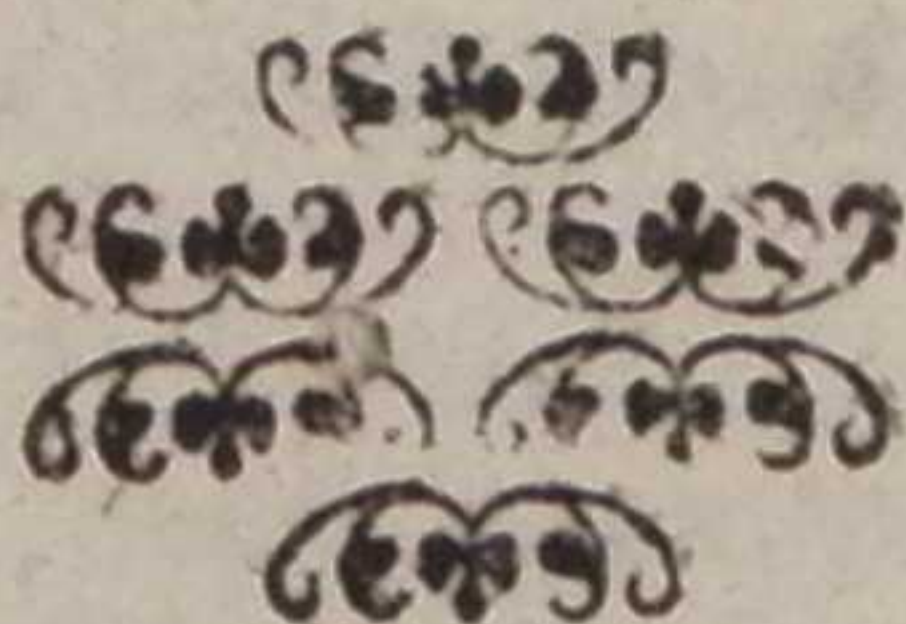
in toto consistit. præterea quidem
partim per carnem, partim per spi-
racula capitis spirant, quod viuer
dicimus, cordisque capsulam, et
alueum anima frigidum mortuum-
que vna simulacrum relinquit, san-
guinique, bili, et pituitæ, et carni
concedit.

FINIS.

HIPPOCRATIS
COI,

MEDICORVM OMNIVM
longè Principis Prognosticorum

LIBRI TRES.

PATAVII. MDCXXXVII.

Apud Paulum Frambottum

Superiorum Perm:ſſa

HIPPOCRATES

COL.

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN

LIBRARY

LIBRARY

1880

1880

1880

1880

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN

LIBRARY

LIBRARY

HIPPOCRATIS
 COI,
 PRAESAGORVM
 LIBER PRIMVS.

Guiljelmo Cogo Brasiliensi Interprete.

1 **N**ihil perinde Medico conducibile censeo, quàm ut prudentem se præstare laboret.

2 Si enim apud ægros, præterita, præsentia, & futura, atque ea quæ ipsi inter narrandum omiserunt nouerit, prædixeritque, nihil quod ægris vsui fuerit ignorare putabitur.

3 Quò fit, ut audentiùs homines Medico sese committant.

4tc.

4 Etenim perquam salutarem adhibebit curationem, si futuras affectiones praeuiderit. Nam fieri non potest, ut omnes aegros sanitati restituat, quanquam hoc multo praestantius erat, quam futura praenoscere.

5 Igitur quum homines intereant, alii quidem ob morbi vehementiam, antea quam vocetur Medicus, nonnulli vero vocato licet medico, repente moriuntur, ac alii vnico duntaxat die, alii paulò longiori spacio vitam extendunt, priusquam Medicus ante sua singulis morbis occurrendo resistat.

6 Proinde harum affectionum naturas noscere oportet, quantum videlicet corporis viribus sint superiores.

7 Quum etiam si diuinum quidpiam morbis inest, huius quoque prouidentiam perdiscere. sic enim optimo iure, & admirabilem, & bonum se praestabit Medicum, quos enim superstites fore cognouerit, eos rectius quoque seruabit, ut pote

ex

ex multo tempore singula consultò
perpendens . Itaque morituros,
victoresque præsentens, atque de-
nuncians, omnem prorsus calum-
niam vitabit.

NOTÆ EX FACIE.

8 In acutis morbis sic considerare
oportet, in primis quidem a gri fa-
ciem, an sanorum faciebus, maxi-
mè verò suæ ipsius similis sit. ea
enim optima censeudas est, quæ
verò maximo discrimine ab hac si-
militudine recedit, gravissimum
periculum portendit: cuius hæ sunt
notæ.

9 Nares acutæ, oculi concaui,
collapsa tempora, frigida contra-
ctæque aures, & imis partibus leni-
ter versæ.

10 Cutis circa frontem dura, in-
tenta & arida; totius faciei color aut
niger, aut pallidus, aut livens, aut
plumbeus.

11 Quòd si inter morbi initia
huiusmodi facies appareat, neque
ex

ex alijs indicijs cōiectura sumi possit, inquirendum est, an vigilia, aut ventris vehemens resolutio, aut incidia præcesserit. quorum si quidpiam deprehenderis, nihil periculi timendum est. atqui si eb huiusmodi causas, hæc faciei species orta est, vna die, nocteq; significatur: si verò eas præcessisse æger negauerit, diutiusque iam dicto tempore hæc forma durauerit, scire licet eum morti proximum esse.

12 Quod si in vetere morbo iam triduo, quatrduone talis est, inquirenda sunt ea signa, quæ supra proposui. ad hæc, reliqua quoque indicia non solum ex facie, verum etiam ex reliquis corporis partibus perpendenda sunt, præcipuè ex oculis.

NOTÆ AB OCVLIS.

13 Nam si lumen refugiunt, & illachrymant, idque præter voluntatem, aut peruertuntur, alterque ex ijs minor est, & quæ in ipsis alba esse debent rubescunt, aut genæ
pal-

pallent, atque in ijsdem venulæ nigricant, aut lippitudo innatans tandem angulis inhæret, aut frequens est oculorum motus, iique aut vehementer subsederunt, aut facti tumidiore sunt, fueritque aspectus horridus obscurusq; atque vniuersæ faciei color mutatus; hæc omnia signa mala, pernicioſaque putanda sunt.

14 Quin etiam oculorum per sōnum ſuſpectiones obſeruandæ ſunt. Vbi enim palpebræ non committuntur, ſed inter has ex albo oculorum aliquid apparet, neq; id fluens aluus, aut medicamenti portio præceſſit, præſertim ſi quis non ſic dormire conſueuerit, prauum hoc ſignum, lethaleque admodum eſt.

15 Si palpebra, aut labrum, aut naſus reſtorquetur, aut pallet, aut liuore inficitur, accedente quoſiam reliquorum ſignorum, ægrum morti proximum eſſe haud dubitandum eſt. Mortem etiam portendunt labra reſoluta, ſuſpenſa, frigida, candicantia.

A DECUBITV NOTÆ.

16 Deprehendendus est eger in dextrū vel sinistrū vellatus cubans, brachiis, ceruice, & cruribus paulū reductis, ac vniuerso corpore moliter affecto, qui ferè sani quoque iacentis habitus est. quippe quum optimus sit ille decubitus, qui à sanorum consuetudine non variat.

17 Sed non laudatur decubitus, quo brachia, ceruix, & crura extenduntur.

18 Id verò grauius est, si seipsum æger continere non valens, ad pedes subinde delabitur.

19 Vbi pedes nudat, neque ijs calor subest; vbi brachia, ceruicem, & crura inequabiliter dispergit, ac nudat, mali morbi, angorisque signum est.

20 Perniciosum est, vbi hians quis assiduè dormit.

21 Aut vbi supinus iacet, cruribus vehementer contortis, complicatisque.

22 Si pronus iaceat is, qui per bonam valetudinem sic dormire non consuevit, aut delirium, aut ventris dolorem portendit.

23 Vbi residere vult æger in ipso morbi vigore, malum quidem indicium est in omnibus acutis affectibus, sed longè pessimum pulmonibus laborantibus.

A STRIDORE DENTIVM

24 Stridor dentium per febres, præter consuetudinem à teneris contractam insaniam significat, & mortem, atque ab utrisque futurum periculum denunciandum est. Si verò iam deliranti stridor quoque accedit, vix aliam æque perniciosam inueniens notam.

AB VLCERE.

25 Vlcus, siue ante, siue in ipso morbo natum est, observari debet. nam si moriturus est homo, aridum, & liuens, aut pallidum, ante mortem apparet.

GE-

GESTICVLATIONE

manuum.

26 Ex manuum latione huiusce-
modi notas perpende, in acutis fe-
bribus, in peripneumonia, phreniti-
de, capitis dolore, si quis ea faciei
admouerit, vt inde quidpiam super-
uacue venerit, aut festucas carpat,
aut a veste floccos, aut a pariete pa-
leas auellat: omnes hæ malæ lethæ-
lesque sunt.

A SPIRATIONE.

27 Spiritus frequens, aut doloris,
aut inflammationis, in partibus sep-
to transuerso superioribus, indicium
est: Magnus, & ex longis interval-
lis, delirium declarat: Frigidus ex
naribus, & ore prodiens, lethalis ad-
modum est.

28 Facilis spiratio, in acutis mor-
bis, quibus febris copulatur, quique
infra quadraginta dies finiri solent,
magnum habet ad salutem momentum.

A SV-

A SVDORE.

29 Sudores saluberrimi censentur, in omnibus acutis morbis, si in diebus decretorijs oriantur, febrimque finiant, aut vbi toto corpore æqualiter insudante, æger morbum facilius sustinere, videtur. Contra inutiles, qui id efficere non valent. Pessimi omnium sunt frigidi, & vbi caput duntaxat auri facies, aut cervice insudat: quippe qui in acuta quidem febre, mortem; in mitiore verò, morbum diuturnum fore significant. Et qui per totum corpus eodem modo fiunt qui circa caput, qui autem Miliij instar. & circa collum duntaxat fiunt, mali; qui verò guttatim, & exhalando, boni. Considerare autem oportet sudorem in vniuersum. Alij enim propter corporum exolutionem; alij propter inflammationis vehementiam fiunt.

F

A P R Æ.

A P R A E C O R D I I S.

30 Atque inter optima indicia sunt præcordia, vbi sine vlllo sensu doloris in vtraque parte equaliter mollia sunt. inflammata verò, dolentia, & intenta, & vbi aliter in dextra aliter in sinistra parte afficiuntur, suspecta haberi debent.

31 Præcordiorum venæ, si pulsent, turbationem, aut delirium portendunt: sed eorum qui sic affecti sunt, oculos aspicere oportet: quippe frequens illorum motus insaniam comminatur.

A T V M O R I B V S.

32 Præcordia tumida, dura, dolentia, si in vniuersum sic affecta sunt, maximum malum portendunt: si verò altera parte duntaxat, ex sinistra mentis periculum est.

33 Cæterum huiusmodi tumores, in principio quidem proxima mortem denunciant.

34 Vbi

34 Vbi verò viginti dies excesserint, neque quiescente febre, neque tumore remisso ad suppurationem conuertuntur.

35 Atque inter primos circuitus, sanguis è naribus fluens, non mediocri ipsis præsidio est, sed tum sanguinis eruptio expectari debet, quum interrogati, aut caput dolere, aut oculos caligare fatentur.

36 Id verò iunioribus, videlicet circa quintum, & trigesimum annum, plerumque euenire solet.

37 Mollis tumor dolorem non inferens, & digitis cedens, longiori tempore finitur, sed non ita graue ab eo periculum pendet.

38 Quod si intra sexaginta dies neque febris desinit, neque tumor resedit, suppurationem expectare oportet. Idem haud secus in reliquis quoque ventris partibus perpenditur.

39 Itaque durus, magnusque tumor, dolore crucians, mortis periculum, non multo post fore denunciat. Mollis verò, & sine dolore,

F 2 quippe

quippe prementi digito cedit, longus esse solet.

40 Ventris tumores, non tam crebro vthi qui in præcordijs oriuntur, abscessum efficiunt, quod si sub vmbilico constituentur, nequaquam ad suppurationem conuertentur.

41 Sed ex superioribus maximè sedibus sanguinis fluorem expectare oportet. In manibus omnis humor diuturnus, ad suppurationem ferè spectat.

A SUPPURATIONE.

42 Itaque suppurationum observatio sic accipiēda est. earum enim quæ in exteriorem partem erumpunt, optimæ sunt, parvæ, admodum eminentes, atque in acutum fastigiata; pessimæ verò sunt quæ maximæ, quæque planissimæ sunt.

43 Sed illarum, quæ intus excitantur, optimæ censentur, quæ exteriorem cutem nō decolorant, sed contrahuntur, nulloque dolore cruciunt,

cient , atque vbi exterioris cutis color manet vniformis.

44 Pus illud optimum est , quod album, & lene est, & haudquaquam foetet: quod verò ab hoc variat, pessimum est .

HIPPOCRATIS
COI,
P R A E S A G O R V M
LIBER SECVNDVS.

De aqua inter cutem.

- 1 **A** Qua inter cutem si ex acuto morbo cepit, periculosa est, neque enim febrim soluit, sed doloribus torquet atque interficit; oritur verò magna ex parte vel ab ilibus, & lumbis, vel à iecinore.
- 2 Sed vbi ab ilibus lumbisque ortum contraxit, pedes tumidos reddit, fluorem diuturnum inducit, qui neque ventrem efficit molliorem.
- 3 At quibus à iecinore aqua inter cutem

cutē proficiscitur, ij tussi vexantur, sed qua penē nihil excreatur, pedes tument, deiectio dura, coctaque, est circa ventrem tumores, modō in dextra, modo in sinistra parte attoluntur, deinde desinunt.

4 Mali etiam morbi signum est, caput, & pedes, manusque frigidas habere, ventre, & lateribus calentibus.

5 Securitatem pollicetur corpus, quod æqualiter molle, & calidum est.

6 Quodque facilē conuertitur, & surgit.

7 Gravitas verō, quæ vel manus, & pedes, vel reliquum quoque corpus premit, periculum significat.

8 Quod si cum gravitate, ungues quoque ac digituli liuore afficiantur, continuō perniciem expectare oportet.

9 At omninō nigri, tum digituli, tum pedes, minusque liuentes, periculum portendunt, sed tunc ad reliqua signa refugere oportet. etenim si æger facilē malum sustinet, ad-

sintque alia quædam indicia, quæ securitatem polliceri solent, suppurationem sperabis, atque superstes manebit æger, sed denigratæ corporis partes decident.

10 Testiculi pudendaque retracta, vehementes dolores, atque lethale periculum significant.

DE SOMNO.

11 Quod verò ad somni rationem pertinet, quemadmodum sani etiam solent interdum vigilare, nocturnum verò dormire oportet, à qua consuetudine si quis aberraverit, peior erit somnus qui inter quartam horam & noctem, quàm qui matutino tempore ad quartam.

12 Pessimum tamen est, si somnus neque nocturnus, neque interdum accedit. id enim ob dolorem laboremque accidit, vel delirium futurum significat.

DE ALVI EXCREMENTIS.

13 Alvi excrementa inter bona indicia sunt, si mollia, si figurata sunt, si eodem fere tempore quo in secunda valetudine deijci solebant, excernuntur, si ijs, quæ ingeruntur proportionem respondent, utpote quæ inferiorem ventrem rectè valere declarant.

14 Si verò liquida fuerint, præstat ut sine stridore, neque frequenter, neque ex brevibus intervallis deijciantur. etenim fatigatur æger, si crebriùs surgit, vigilijsque consumitur, quum verò affatum sæpeque dicat, ne animus eum deficiat, periculum est.

15 Convenire debent excrementa, his quæ assumuntur, & bis terve interdum, noctu verò semel deijcit, idque maxime matutinis temporibus pro cuiusque consuetudine.

16 Ad finem iam tendente morbo, bonum est crassiora reddantur.

17 Ac ruffa, & odoris fæditate,

F 5 sani

fani hominis aluum non vehementer excedant.

18 Lumbricos etiam cum excrementis sub fine morbi descendisse nihil nocet.

19 Venter in quouis morbo vacuus, corpulentusque esse debet.

20 Periculosum stercus est, quod perliquidum, albicans, pallidum, vehementer rufum, aut spumans est.

21 Item malum est, quod exiguum, glutinosum, idemque subpallidum est.

22 Omnium maxime letiferum est, nigrum, pingue, liuent: aut quod peioris est odoris quam pro consuetudine.

23 Varia excrementa, quanque diutius mortem differunt, non tamen minus sunt lethalia, huiusmodi, & ramentosa sunt, biliosa, & nigra, atque porri colorem imitantur.

24 Inter optima signa est flatus, qui neque strependo, neque pedendo emittitur, quanquam enim satius est ipsum cum strepitu exire quam

quam includi, tamen hoc pacto prodiens aut dolere, aut delitare ægrum significat, nisi sua sponte flatum ipsum emiserit.

25 Præcordiorum recentes quidem dolores, gibbosque, nisi inflammatio quoque accesserit, murmur in ipsis exortum soluit, ac vna cum stercore, & urinis, atque flatu egreditur, quod ubi non contingit, sitamen ex sede sua transfertur, bonum signum est, idque magis si ad inferiora descendit.

DE VRINIS.

26 Urina illa optima est in qua per totum morbi decursum residet album, leue, æquale; hæc nimirum securitatem, breuemque morbum significat. Quod si aliquid horum deest, ut modò liquida sit, modò liquida sit, modò album, leueque in ipsa resideat, hæc longiorem morbum denunciant, ita, securitatem minorem pollicetur.

27 Subrubra urina, in qua sub-

F 6

rubrum

rubrum leueque residet, quanquam superiore morbum diuturniorem, eundem tamen salubriorem fore declarat.

28 Mala est vrina, quum id quod residet parti farinae crassiori simile est; peior verò, si lamis, ac vituperatur quoque alba tenuisque, quam longè maius periculum illa portendit, in qua quædam tanquã fursura resident.

29 Nebulae in vrina suspensae, albæ quidem bonæ; nigrae verò malæ sunt.

30 Cæterum quoad vrina rufa, tenuisque apparuerit, crudum morbum significat.

31 Quod si diutius talis permanferit, ne priusquam morbus quiescat, æger viribus destitutus succumbat, periculum est.

32 Perniciosissima est vrina, quæ mali odoris, & diluta, & tenuis, & nigra, & crassa est.

33 In viris quidem & mulieribus nigra; in pueris verò tenuis, & diluta, deterrima est.

Si

34 Si vrina tenuis, & cruda, sic diu fertur, vt reliqua signa salutaria sint, plerunque infra septum transversum abscessus oriri solet.

35 Neque leniter terrere nos debet vrina cui pinguedo telis araneorum similis innatat, quippe quæ hominem tabe consumi significat.

36 Nubecularum positarum supremum ne locum, an infimum teneant, obseruare oportet. Nam quæ in ima parte consituuntur cum coloribus, quos supra proposui, bonæ sunt, atque laudantur; quæ verò sursum attolluntur, malæ, vituperandæque sunt.

37 Sed caue ne vesica quoquo modo affecta, si huiusmodi reddiderit vrinas, te decipiat. tales enim non ad vniuersum corpus, sed ad ipsam duntaxat vesicam referri debent.

D E V O M I T V.

38 Per quam utilis est vomitus, qui bilem pituitæ mixtam habet, sineque crassitie, neque multitudi-
ne

ne admodum excedat, nam sincerus
pituitæ, bilisve vomitus periculo-
sus est.

39 Si vero viridis, aut lividus,
aut niger est, quilibet horum colo-
rum acciderit, vitiosus est.

40 Si vero omnes affatim in eodē
appareant, mortis periculum valdē
timendum est.

41 Ad ultima ventum esse testa-
tur lividus vomitus, præcipuē si
malus in hoc odor est.

42 Siquidem fatores in quovis
vomitu mali sunt.

D E S P V T O .

43 In pulmonis, costarumque
doloribus oportet ut spatium celeri-
ter, facileque secreetur. Et cruor
spuito vehementer misceatur.

44 Etenim si multo post doloris
initium aut cruentum, aut rursus,
aut non sine multa tussi, nec adeo
comixtum expuitur, vitiosum cen-
setur.

45 Quippe cruentum si sincerum
quo.

quoque fuerit, periculū subesse testatur, album verò viscidum, & rotundum, inutile est.

46 Mali etiam morbi testimoniū est, quod admodum viride, quodq; spumofum est.

47 Id verò omni alio deterius est, quod sit sincerum, vt nigrum quoque videatur.

48 Neque tutum est sputum, quod non expurgatur, nec proijcit ipsum pulmo, sed ob nimiam plenitudinem feruet in gutture.

49 In omnibus morbi pulmonis destillatio, sternutamentumque siue præsuerint siue superueuerint, periculum ostendunt, quanquam in cæteris morbis, vel periculosis-
simis, utilitate carent.

50 Sputum cruentum cui paulum sanguinis admixtum est, in morbi principio, inflammatio pulmone proiectum securitatem atque auxilium pollicetur, quod vero ad septimum vsque diem, longioris spacio tale apparet, non adeo tutū est.

51 Omne sputum, quod dolorem
non

non mitigat, malum est. Nigrum, ut supra demonstrauimus, pessimum est, sed longè saluberrimum est id quod dolorem placat.

DE SUPPURATIONE.

52 Dolores in dictis sedibus, quos neque sputi purgatio, neque soluta alvus, neque sanguinis missio, neque medicamentum, neque victus ratio, sedare potuit, scire licet eos ad suppurationem tendere.

53 Suppuratio erumpens, sputo adhuc bilioso apparente, siue bilis seorsum, siue vna cum pure expuitur, admodum perniciosa est, præsertim si à die morbi septimo inceperit pus ab huiusmodi sputo procedere.

54 Itaque timendum est ei qui sic expuit, ne decimaquarta die moriatur, nisi salutiferum aliquod indicium interea superueniant.

55 Porro bonæ spei signa sunt, si æger benè sustinet morbum, si facile spirat, si dolor leuatus est, si
sine

sine difficultate fereat, si corpus æqualiter molle, & calidum est, neque sitis infestet: præterea urina, alui sedimina, somni, sudores, ut de singulis supra demonstravimus, probè respondent, quorum si nullū deest, haudquaquam æger morietur.

§ 6 Contra, si intolerabilis est morbus, si halitus magnus, & frequens est, neque mitigatus est dolor, vix sputum redditur, sitis vehementer cruciat, febris inæqualiter corpus afficit, si denique venter & latera vehementer calent, fronte, manibus, & pedibus frigore affectis, atque urina, & alui excrementa; & somni, & sudores, ex supra propositis notis periculum minantur, quidquid horum iam dicto sputo supervenerint, aut nono, aut undecimo die ægrum moriturum significat, ita ut decimumquartum non queat attingere. Huiusmodi coniectura lethale sputum consequi oportet, quod videlicet ad decimūquartum diem ægrum vivere non per-

permitit. Ex prædictis itaque signa, tum bona, tum mala perpendere, ac subinde futura prædicere oportet.

57 Reliquæ autem vomicae magna ex parte rumpuntur, sed alia in die vigesimo, alia trigesimo, alia quadragesimo, nonnullæ ad sexagesimum usque perueniunt.

58 Proinde suppurationis initium observare oportet, quod ab eo die putandum est quo primum quis aut febricitavit, aut inhorruit, aut pro dolore gravitatem illius partis sensit, quam antea dolor infestabat. Nam talia in suppurationum principio accidere solent. ab hoc igitur tempore, usque ad iam definita spacia, vomicarum eruptiones expectandæ sunt.

59 An verò alteram duntaxat partem vomica occupet, ex his ferè notis perpendete licet. si alterum latus dolore cruciatur, & altero calidus est, atque ubi in partem sanam aliquis decubuit, interrogatus, onerari eam, veluti ex pondere aliquo

quo respondeat. quibus cognitis, in eo latere suppurationem esse cōijcies, cui grauitas incumbit.

60 Suppuratos omnes hoc pacto deprehendes. Si febris non dimittit, eaque interdum leuior est, noctu increfcit, multus sudor oritur, tussiendi cupiditas est, sed nihil pene excreatur, oculi canantur, malæ rubent, vngues in manibus curuantur, digiti, maximeque summi calent, pedes tument, cibi fastidium est, pustule toto corpore nascuntur.

61 Atque diuturnarum vomitarum hæ sunt notæ, quibus haud dubia fides adhibenda est. Sed quæ breuiori spacio duraturæ sunt, ex ijsdem notis deprehenduntur, atq; ex his quoque quæ in principio apparere solent, simul si spiritus maiori cum difficultate trahitur.

62 Celeriore, tardioreve eruptionem ita conijcies. Si protinus ab initio tussis fuit, & spiritus difficultas atque sputi excretio, vomita intra vigesimum diem erumpet.

per. Si verò non adeò vehemens fuerit dolor, cæteraque illi ex proportionē respondeant, seruis ruptura sequetur, quo tempore, & dolorem, & spirandi difficultatem minui atque sputi scretum incrementum, ante videlicet puris eruptionem, necesse est.

63 Ceterum à periculo tuti sunt, quibus eodem die quo eruptio facta est, febris conquieuit, desieruntque urgere cibi fastidium & sitis, alius exigua quædam, & figurata reddit, pus album, lene, simplici colore, & sine pituita est, atque sine dolore leui tussicula reijcitur. Hæ sunt notæ perquam salubres, quæ celeriter liberant hominem, ab his securitatē quoque pollicentur quæ ad ipsas proximè accedunt. At certum periculum est, si febris non quieuit, aut post quietem reperit. Item si sitis est, cibi fastidium, si venter liquidus, si pus est linidum, aut pallidum, si nihil nisi spumantem pituitam æger screat. Itaque seruari non possunt, quibus omnia hæc

accidunt. Quibus verò non omnia alij quidem moriuntur, alij verò post longa temporum intervalla sani evadunt. Ex omnibus autem iam propositis coniecturis reliquarum quoque affectionum signa considerare oportet.

DE ABSCESSIBVS.

64 Quibus ob laborantem pulmonem, abscessus secundum aures oriuntur, & in partibus infernis suppurantur, ac fistulam efficiunt, ijs secunda valetudo contingere solet.

65 In quibus huiusmodi notas observabis. Si febris non conquiescit, neque dolor mitigatur, si sputum non pro ratione eiicitur, si alvus, neque biliosa, neque liquida, neque sincera excernit, si in urina admodum exigua, multa resident, ac reliqua quoque omnia securitatem polliceantur, eiusmodi abscessus expectandi sunt.

66 Qui alijs quidem eveniunt in partibus infernis, si quodam modo
in-

inflammata fuerint praecordia: alijs
verò in superioribus, si praecordia
neque tumore, neque dolore infe-
stantur, sed accedit pro tempore
spiritus difficultas quæ deinde sine
vlla evidenti occasione quiescit.

67 In vehementi periculosaque
peripneumonia nō inutiliter in cru-
ribus nascuntur abscessus: nec po-
test aliud quicquam melius accide-
re, praesertim si mutato sputo sic
appareant. Siue enim tumor siue
dolor sentitur, sputo cruento in-
pus iam conuerso excretoque tutis-
simum id indicium est. Nam, &
aeger à periculo liberatur, & absces-
sus doloris expers, celerrimè con-
quiescit. At si neque sputum pro-
bè excernitur, nihilque residet in
vrina quod bonam spem fulcire vi-
deatur, ne ex eo articulo claudicet
aeger, vel plurima certè sustineant
negotia periculum est.

68 Si verò subsederunt abscessus,
sed rursus repetunt, non prodeunte
sputo, ac perseverante febre, gra-

uis timor est, ne delirium subeat æger, aut moriatur.

69 Sanè ex supurationibus, quas pulmonum morbi concitarunt, ferè senes moriuntur: ex cæteris, iuniores.

70 Lumborum, inferiorumque partium dolores, quibus febris quoque accedit, si ad septum transversum transeunt, relictis inferioribus, admodum perniciosi sunt: animaduertenda tamè reliqua quoque indicia sunt: si enim periculosum aliquod signum accesserit, hominem à spe deponit. Quum vruntur suppurati, si pus fluxerit purum, candidum, & sine fœtore, seruantur, si vero subcruentum cernosumq;, pereunt. Si ad septum transversum, malum ascenderit, nullo reliquorum signorum periculum ostendent, futuræ suppurationis indubitata spes est.

EX VESICA NOTAE.

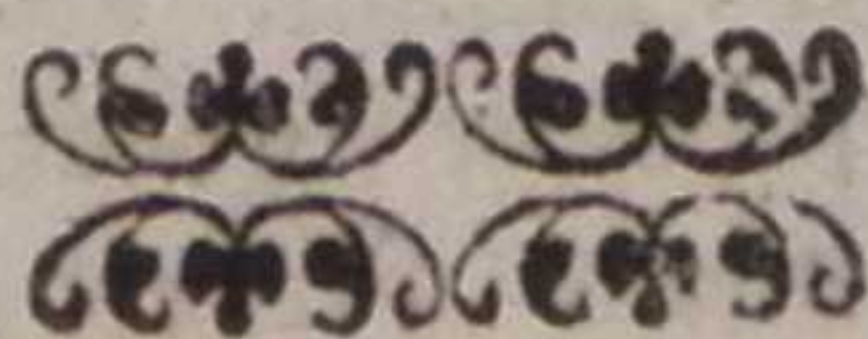
71 Vesica dura, dolens, graue periculum, letaleque comminatur a
id-

idq; si continua quoque febris accesserit, nam vesicae dolores, validam necandi vim obtinent, quo tempore alius etiam nihil reddit, nisi dura quaedam, ac ne ea quidem nisi cogatur.

72 At verò urina purulenta procedens in qua residet album, & illeue metum detrahit.

73 Quòd si ab huiusmodi urina dolor lenatus non est, neque vesica mollior effecta est, neque febris cōquieuit, laborantem per primos morbi circuitus moriturum, denunciandum est.

74 Id verò pueris à septimo anno ad decimum quintum præcipuè accidere solet.

HIPPOCRATIS
 COI,
 PRAESAGIORVM
 LIBER TERTIVS.

De Febris.

- 1 **F**ebres, siue sanus ab ipsis quis euadat, siue pereat, æquali dierum numero finiuntur.
- 2 Vt enim saluberrimæ febres, quæ videlicet tutissimis fulciuntur notis, die quarto, vel antea quiescere solent, ita pessimæ quæque.
- 3 Et quibus periculosissima adsunt signa, die quarto, vel citius interficiunt.
- 4 Primus itaque earum insultus ita finitur, alter in septimum diem

G pro.

producitur, tertius in vndecimum, quartus in decimumquartum, quintus in decimum septimum, sextus in vigesimum: Igitur accessiones ipse ex acutissimis morbis per quatuor in viginti auctæ finiuntur.

5 Verum huiusmodi suppurationio per dies integros nimirum fieri nō potest; quippe quum nec annus, nec menses ipsi integris numerentur diebus.

6 Deinde eadem ratione, atque additione, primus circuitus ad quatuor, & triginta, alter ad quadraginta, tertius ad sexaginta dies perueniet.

7 Sed huiusmodi morbos, qui longiori spacio finiri debent, ab initio per quam difficile est discernere, quod simillima sint eorum principia, animadvertere tamen à prima die oportet, atque singulos dierum quaterniones observare: sic enim haud obscure scies, quò se conuersurus sit morbus.

8 Ac quartanæ quoque conditio hunc servat ordinem.

Mor-

9 Morbi autem tempore breuissimo finem attingentes facilius dignoscuntur, ut pote qui maximis protinus ab initio distinguuntur differentijs, siquidem ad sanitatem tendentes facile spirant, non dolent, dormiunt noctu, ac reliqua quoque signa maximam eis securitatem pollicentur.

10 Perituri verò difficulter spirant, delirant, vigilant, cæteraque id genus pessima signa eis accedunt.

11 Ut igitur, his sic se habentibus, morbos ad iudicium tendentes coniectura consequi oportet, & ex tempore, & ex singulis additionibus, ita eadem quoque ratione in mulieribus morborum iudicia à partu numeranda sunt.

12 Capitis in febre vehementes, perpetuique dolores, accedente lethaliū notarum aliqua, valde sunt perniciosi: si verò nullo tali signo apparente diem vigesimum dolor excesserit, neque febris conquiescat, ex naribus sanguinis fluorem, aut in partibus inferioribus abscessum

expectabimus. Similiter dolori etiā recenti sanguinis profusio ex naribus, aut suppuratio supervenire solet, præcipuè si dolor, & tempora, & frontem infestauerit.

13 Maximè verò sanguinis fluxio expectanda est in iuuenibus, qui quintum, & trigésimum annum nondum superauerint: nam maioribus natu, suppuratio ferè oritur.

14 Auris dolor acutus cum febre non intermittente, vehementique graue periculum minatur: nā & mentem turbat, & hominem rapit. Quum igitur anceps sit huius rei exitus, à primo protinus die omnibus signis accuratè animum adhibere oportet.

15 Nam ex eo casu iuniores quidem intra septimum diem, seniores verò multo tardiùs moriuntur: quippe qui non æquè magnas febres experiuntur, neque adeo insaniunt, proinde sustinere possunt donec suppuretur affectus. Quòd si morbus in hac ætate reuertatur, magna ex parte interficere solet.

Sed

Sed iuniores, antea quam auris sup-
puretur, pereunt, nisi pus candi-
dum, ab ea defluens, securitatem
polliceatur, præsertim vbi saluta-
rium quoque signorum aliquod ap-
parer.

16 Neque leniter terreri debemus,
vbi febricitati fauces exulcerantur,
cui si aliud quoque ex magnis, quæ
supra declarauimus accesserit, in
periculo hominem versari, denun-
tandum est.

DE ANGINA.

17 Angina periculosissima est,
celeriterque enecat, si neque in
faucibus, neque in ceruice quicquã
apparet, si dolor vehemens est, si
vix spiritus trahitur: etenim eodẽ
die iugulat, licet interdum vsque
ad secundum, aut tertium, aut et-
iam quartum protrahatur.

18 Quæ verò in reliquis quidem
non minore dolore afficit, in fauci-
bus verò tumorem, ruboremque ex-
citât, superiori non minus pericu-
losa

Iosa est, sed longius spacium habebit, praecipue si vehemens fuerit rubor.

19 Sed tum praecipue malum prolongatur, quum non solum fauces, sed cervicem quoque rubor occupat: maximè verò potest ab ea secunda valetudo contingere, si rubor simul & cervicem, & pectus comprehendat, neque ad interna reuertatur erysipelas.

20 Quum verò deletur erysipelas, sed non in decretorijs diebus, neque in exteriores partes convertitur tumor, neque pus sereat æger, sed levis, & à dolore immunis videtur; id aut mortem significat, aut dolorem reuersum.

21 Tutius est & tumorem, & ruborem in externas maximè partes converti, si verò ad pulmonem conversus fiat, dementiam excitabit, quam nonnulli sic affecti, magna parte suppurantur.

22 Guigulio si cum rubore tumescit, sine periculo praecidi non potest etenim inflammatio, sanguinis.

nisque profusio ei accedit : proinde fatius est alijs quibusdam auxilijs uti , quibus extenuari possit . Quam verò pallidior efficitur , Vena nominari solet, quòd si tum ima eius pars crassa , & rotunda , summa verò tenuis videatur, intrepidè præcidi debet . Satiùs tamen fuerit , antea quàm manus adhibeatur , aluum vacuare, si tempus id ita permittat, ut interim suffocatio hominem nō præoccupet .

23 Quibus febres , neque salutaribus totis apparentibus , neque in diebus decretorijs conquiescunt , ij reversionem timere debent .

24 In longa febre , ex qua tamen æger liberari potest , si neque ob inflammationem , neque ob aliam manifestam causam dolor infestat , aut tumidum , aut dolorosum in articulis abscessum expectare oportet , præcipuè in imis partibus , maximè verò in his ætatibus, quæ triginta annos non excesserunt , eiusmodi abscessus nasci consueverunt , idque in tempore breviori .

Non

25 Non tamen expectandus est abscessus, donec vigesimam diem febris præterierit, is natu maioribus rarò accidit, quamuis longo spatio duret febris.

26 Solet etiam continuis febribus abscessus superuenire: interpolata verò febris, eademque erabunda, in quartanam mutabitur, præcipue si autumnus proximus est.

27 Atque ut abscessus oriuntur in his, qui triginta annis minores sunt ita quartana eos, qui trigesimū annum, aut agunt, aut excefferunt, præcipue corripit.

28 Igitur scire licet, abscessus hyeme magis accidere, serius finiri, sed non facile reuerti.

DE VOMITIONE

SPONTANEA.

29 Si cuiquam in non lethali febre caput dolet, aut ante oculos obscura quædam obseruantur, aut cordis dolor accidit, is bilem euomet. Si verò horruerit, & inferiores præcor-

cordiorum partes frigore afficiantur, citius ad vomitionem properabit, quod si eo tempore quidpiam aut biberit, aut ederit, id quoque quam celerrime euomet.

30 Quibus itaque à primo protinus die dolor superuenierit, ijs quarro, & quinto die ingrauescit, mox in septimo liberantur. Sunt non pauci, qui in tertio die dolere incipiunt, quinto maxime molestantur, deinde nono, vel undecimo tuti euadunt. Sed quos dolor quinto die vexare cæperit, & reliqua ex proportionem respondeant, ijs decimo quarto die finitur morbus.

31 Hæc tum viris, tum mulieribus, sed in tertianis maxime contingere solent, iunioribus vero cum in ijs ipsis, tum præcipue in continuis febribus, atque tertianis syn- ceris.

32 Itaque quibus in huiusmodi febre caput dolet, oculi vero obscuras illas imagines non vident, sed caligatione hebetantur, aut splendentia quædam cernere se putant,

ac præ cordis dolore in alterutra parte præcordia tenduntur, ac neque dolor infestat, neque inflammatio, ijs pro vomitu sanguis è naribus profluet, idque præcipuè iunioribus accidit, si verò trigesimum annum, vel agunt, vel superauerunt, vomitum potiùs quàm sanguinis fluorem expectabimus.

DE CONVULSIONE.

33 Si pueris in acuta febre aluus nihil deiicit, neque somnus accedit, sed terrentur, flent, color mutatur, vt modò pallidus, modò liuidus, aut ruber efficiatur, nervorum distentio timeri debet, vt pote quæ pueros qui septimum annum nondum excefferunt, quàm promptissimè inuadit, Grandiusculos verò pueros, atque adultos, non adeo in febribus nervorum distentio præhendit, nisi vehementis admodum malitiæ signum aliquod adfuerit, qualia videlicet in phreneticis videntur.

34 Ergo ex omnibus signis, vt de
fin-

singulis morbis singula præscripta sunt, & morituros, & eos, qui ad bonam valetudinem redire poterunt, siue pueri sint, siue natu maiores, sic coniungere oportet.

35 Atque de acutis morbis, atque de his, qui ab eis nascuntur, dixisse velim.

36 Cæterum si rectè discernere volueris, & morituros, & eos, qui à periculo tuti sunt, & quis morbus longo, quis breuiori spacio firmetur, disce omnium signorum inter se collatorum vires, vt supra demonstrauius, accuratè iudicare, tum aliorum, tum præcipuè urinae, ac sputi, quum scilicet simul, & pus, & bilem æger screat.

37 Item superuenientium quoque morborum impetum, ac temporum anni conditionem accurate obseruare oportet.

38 Postremò quod ad cōiecturas, reliquaque signa pertinet, haudquaquam vel ignorandum, vel negligendum est, quòd quouis anno, & quouis anni tempore mala signa

132 P R Æ S A G.

Gna timorem, vtilia verò bonam
spem denunciant.

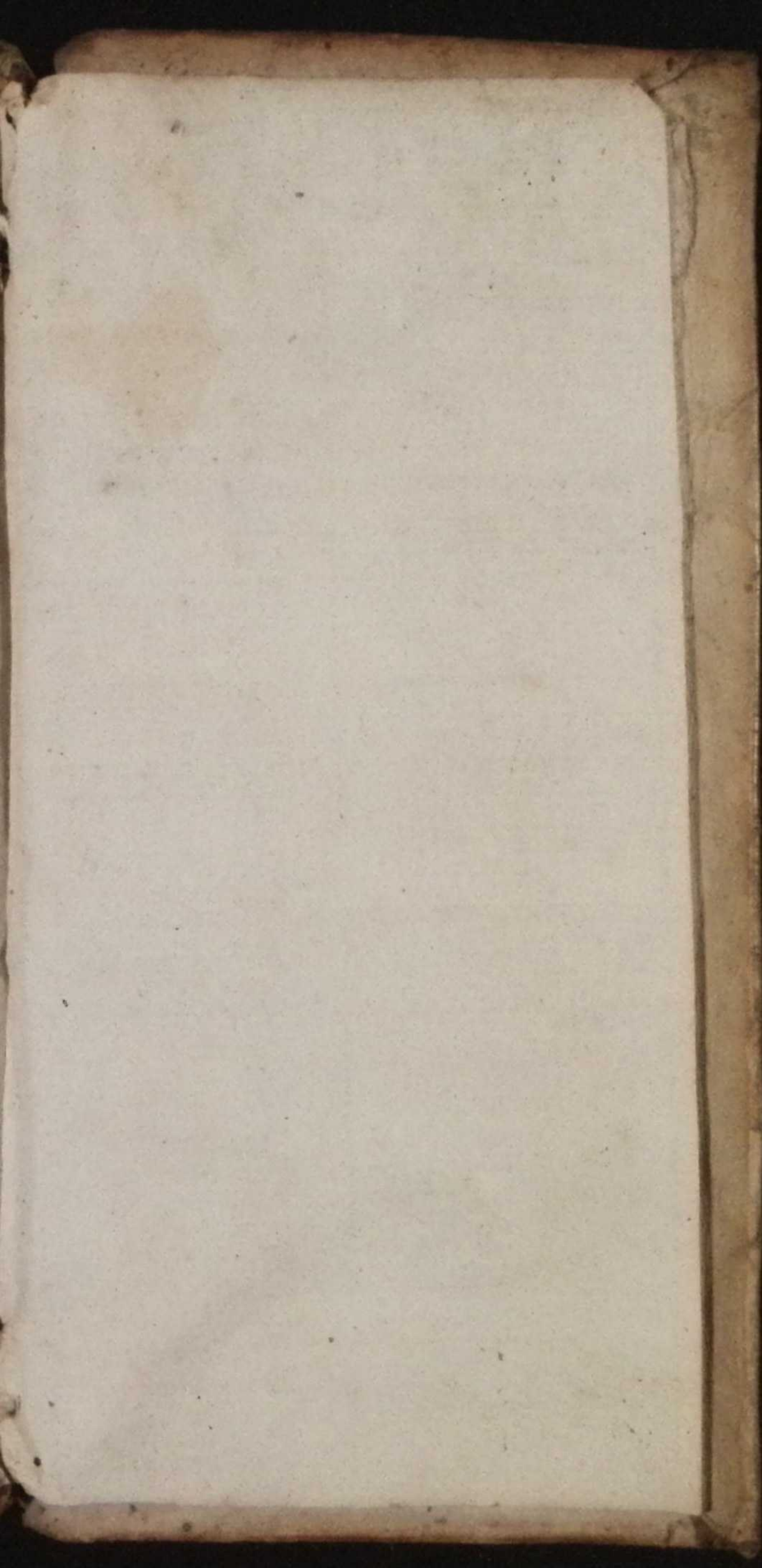
39 Etenim in Lybia, & Delo, at-
que Scythia proposita iam signa,
vera esse comprobauimus.

40 Vnde scire licet, in ijsdem ter-
ris multo plura, quàm supra pro-
posuimus, illum facile assequi posse,
qui ea rectè, & judicare, & perpen-
dere didicerit.

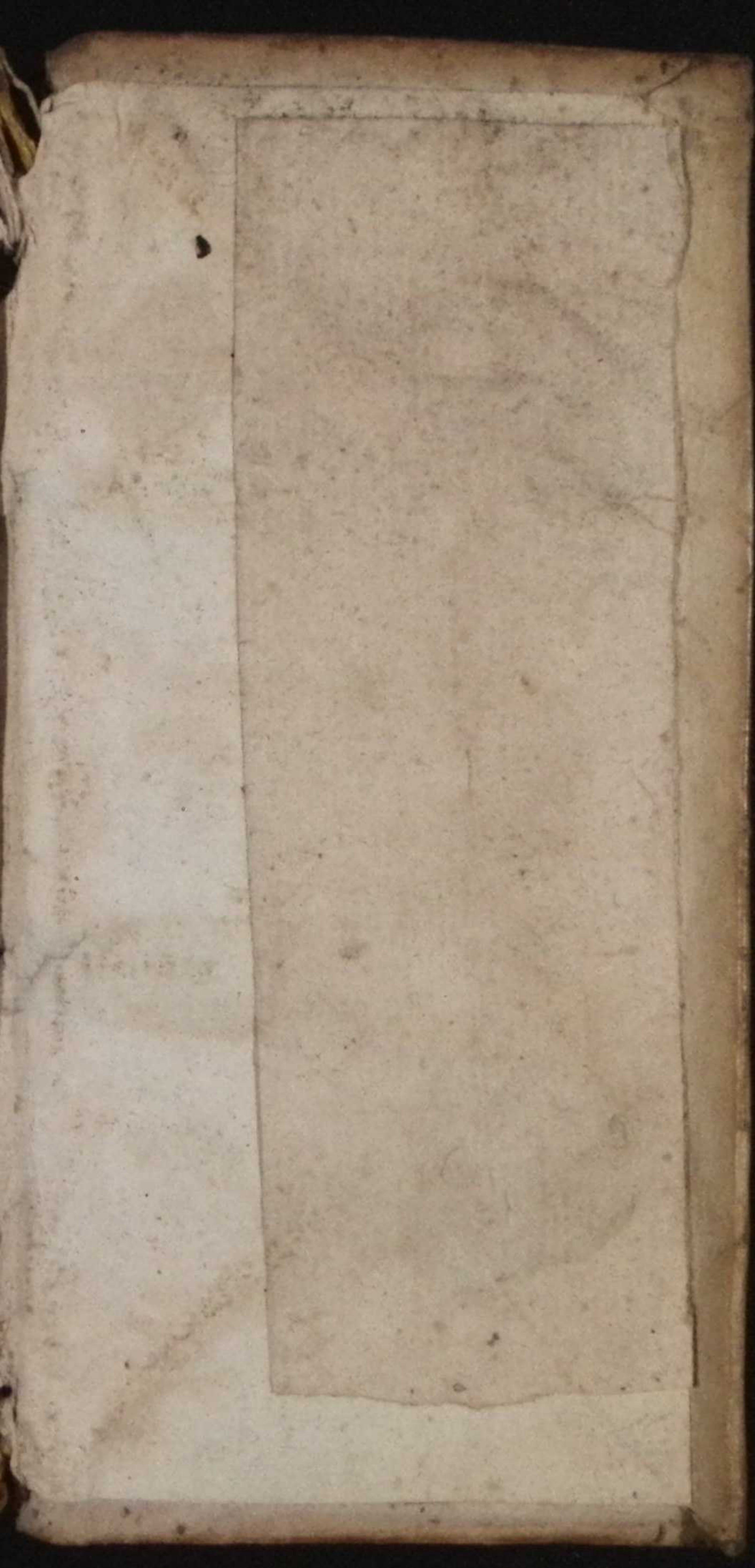
41 Sed melius morbi hinc non de-
scripti nomen desiderandum est: nā
omnes qui in dictis temporum spa-
cijs morbi finiuntur, ijsdem quoq;
indicijs discernuntur.

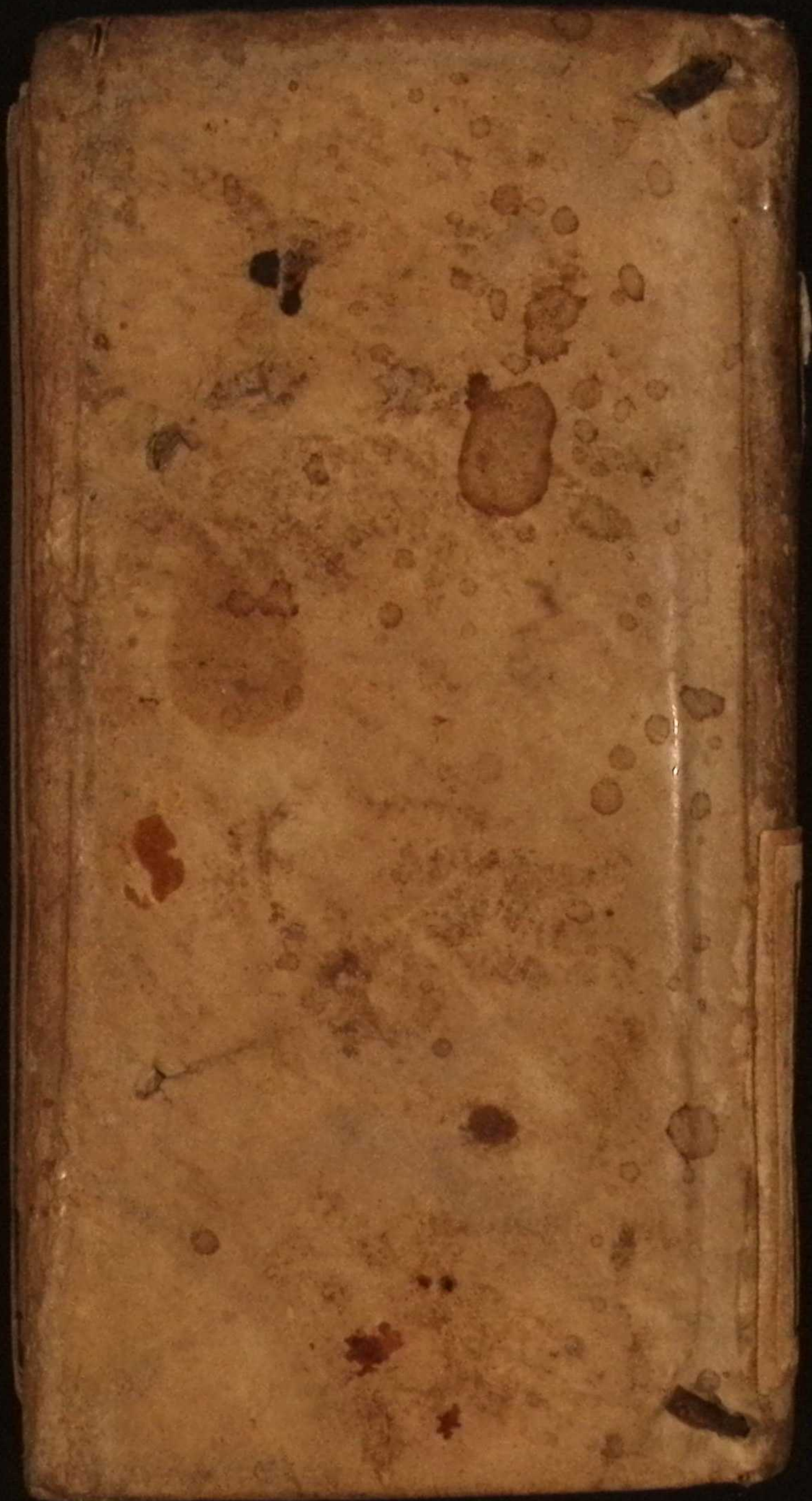
F I N I S.

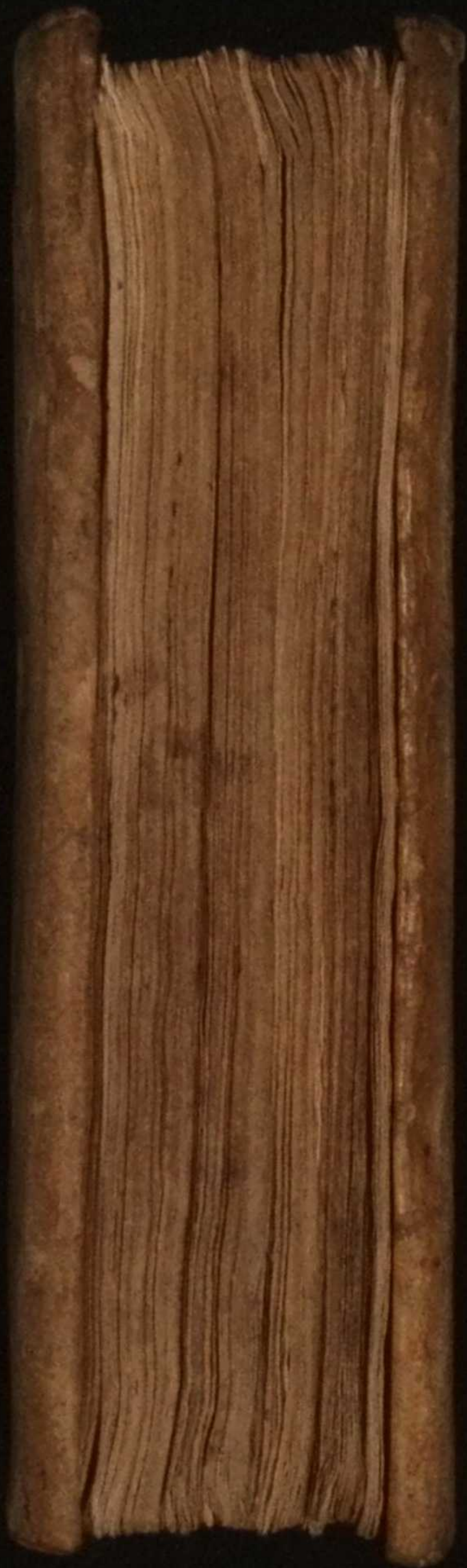
66731

Laurentz Eiholz

ATENEIO VENEZIANO

1013

ATENEIO

BIBLIOTECA

VENEZIANO

6

C

118

VENEZIA